

საპარდოვანი
რეპოლუცია თუ
სამოქალაქო ომი?

A5

ზრალდახული მოლაშვილი -
პარლამენტის წინააღმდეგ

A7

გალახდელად

B6

www.24hours.ge

24საათი

ყოველდღიური

გაზეთი 24 საათი

გაზეთი, 19 მარტი, 2005 წელი. №62 (922)

ფასი 50 თეთრი

ეკონომიკა

ლარის ზედის "განმგებელი"
რომან გოცირიძე ხდება

ეროვნულ ბანკს უახლოეს პერიოდში ახალი პრეზიდენტი ეყოლება. როგორც "24 საათი" უკვე წერდა, ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის თანამდებობაზე პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარე რომან გოცირიძეა ნარდგენილი. მას კი, მკითხველის წინაშე დამატებითი წარდგენა, ალბათ, არ სჭირდება.

A4

საზოგადოება

სად ვიყიდოთ იმარული ყვავი?

სახელმწიფო ვეტერინარიის სამსახურის უფროსი ლევან რამიშვილი თანამდებობაზე დანიშნვიდან რამდენიმე თვეში დააბატონრეს, რაც ერთობ უცნაური იყო, მისი წარსულისა და პროფესიული საქმიანობიდან გამომდინარე.

A6

იურიდიული ოფისი „გაპი“
და გაზეთი „24 საათი“

ახორციელა პრეზიდენტის
როგორც მიზანდასახ
ნარკოტიკების
მოსახლეობისათვის
სამართლებრივი
დახმარება.

A7

ამინდი

	19/3	20/3	21/3
თბილისი	12	9	6
ქუთაისი	8	5	3
ბათუმი	8	4	3
სოხუმი	4	2	-1
ფოთი	4	3	4
თელავი	9	7	3
ზუგდიდი	6	3	3
გორი	8	4	1
ახმეტა	11	8	4
ჭიათურა	7	4	2
ბაზრა	3	1	-1
სამტრედიო	7	4	3

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კურსი
ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.8375
ევრო	2.4463
ბრიტანული სტერლინგი	3.5210
რუბლი	0.0669

A	B
აგვისტო	აგვისტო
სექტემბერი	სექტემბერი
ოქტომბერი	ოქტომბერი
ნოემბერი	ნოემბერი
დეკემბერი	დეკემბერი
იანვარი	იანვარი
თებერვალი	თებერვალი
მარტი	მარტი
აპრილი	აპრილი
მაისი	მაისი
ივნისი	ივნისი
ივლისი	ივლისი
აგვისტო	აგვისტო
სექტემბერი	სექტემბერი
ოქტომბერი	ოქტომბერი
ნოემბერი	ნოემბერი
დეკემბერი	დეკემბერი

პუტინი ევროკავშირს ვერ ივინყვებს საქართველოს

ნიკა თარაშვილი

რუსეთი, საფრანგეთი, გერმანია და ესპანეთი გუშინ პარიზში ერთხმად აცხადებდნენ, რომ მათი შეხვედრა არც კოალიციის ჩამოყალიბების მცდელობაა და, მით უმეტეს, არც ვინმეს წინააღმდეგ მიმართული "სერობა". "ჩვენ არასამართლებრივი გზებით პოლიტიკური საკითხების გადაწყვეტის წინააღმდეგ ვართ", - პუტინის ეს განცხადება "ახალი დემოკრატიული რევოლუციებისთვის", პირველი რიგში კი, "ვარდების რევოლუციისთვის" განაჩენივით გაისმა. გუშინ "შესანიშნავი ოთხეული", უფრო სწორად, "სამეული", ახლად შექმნილი მეოთხე "მეგობრობით", მრავალპოლუსიანი მსოფლიოს პერსპექტივებს სახავდა. პარიზის სამიტმა სერიოზული ეჭვი გააჩინა ევროკავშირის ერთიანობაზე და, სავარაუდოდ, ტრანსატლანტიკურ ურთიერთობებში არსებულ პრობლემებსაც უფრო გაამძაფრებს.

გაზეთი 24 საათი

"ოთხი მეგობარი"

გაგაფში საქართველოს პრეზიდენტთან შეხვედრის მზადყოფნას ადასტურებს

რუსეთის სახელმწიფო სათაბო-ბოროში გუშინ ვიცე-სპიკერ სერგეი ბაბუროვისა და აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის პრეზიდენტის სერგეი ბაგაფშის შეხვედრა გაიმართა. "საუბარი რეგიონში არსებულ ვითარებას და მისი სამომავლო განვითარების აქტუალურ პრობლემებს შეეხო", - ასეთი განმარტება განთავსდა რუსეთის

სახელმწიფო სათაბო-ბოროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, სადაც სერგეი ბაგაფშის სტატუსი განმარტებული იყო, როგორც "აფხაზეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტი".

მოლაპარაკებათა შემდეგ, სახელმწიფო სათაბო-ბოროს ვიცე-სპიკერმა და დე ფაქტო პრეზიდენტმა ერთობლივი პრესკონფერენცია გამართეს, სადაც ბაგაფში კიდევ ერთხ-

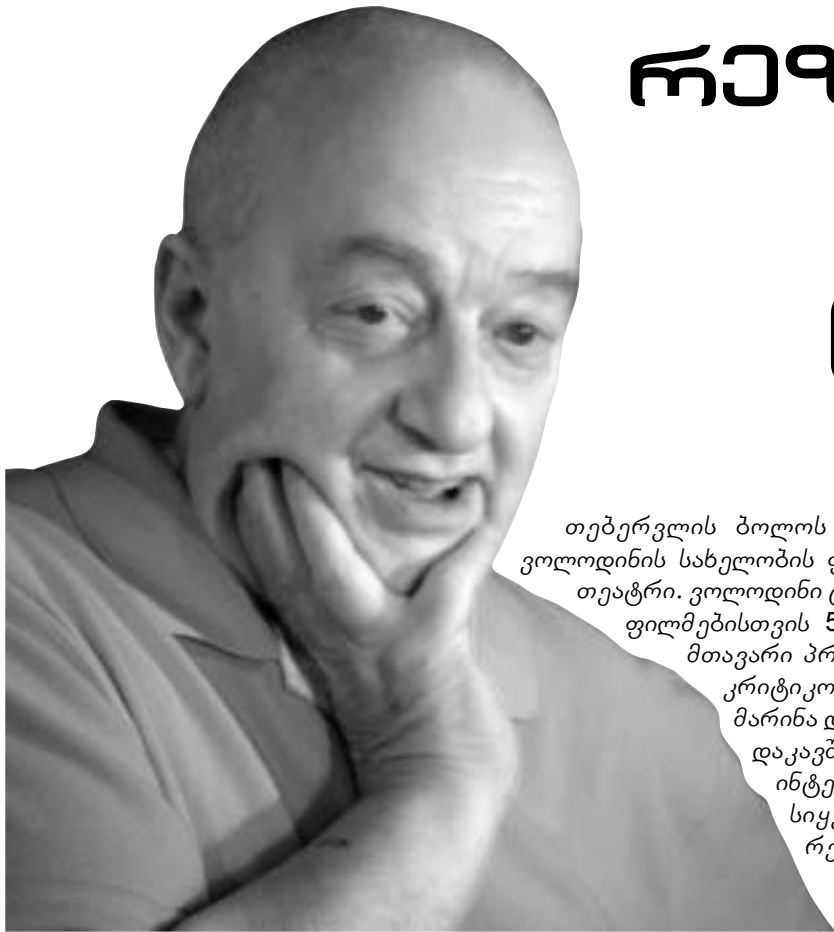
ელ შეხვო ეკონომიკურ საკითხებს და ამ კონტექსტში, აფხაზეთის გაერთიანებული რუსეთის სტატუსის მიხედვით, როგორც "აფხაზეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტი", - აღნიშნა მან პრეზიდენტ სააკაშვილის მიერ გაკეთებული იმ განცხადების საპასუხოდ, რომელიც მათი შეხვედრის გამართვის აუცილებლობას ეხებოდა.

ტემა უნდა მოამზადონ, შეხვედრის ადგილის განსაზღვრა კი პრობლემას არ წარმოადგენს", - აღნიშნა მან პრეზიდენტ სააკაშვილის მიერ გაკეთებული იმ განცხადების საპასუხოდ, რომელიც მათი შეხვედრის გამართვის აუცილებლობას ეხებოდა.

გაზეთი 24 საათი

რეზო გაბრიძის ახალი ოქეანა

მაია ჭალაბანიძე

თებერვლის ბოლოს სანკ-პეტერბურგში, აწ გარდაცვლილი დრამატურგის ალექსანდრ ვოლოდინის სახელობის ფესტივალზე 5 вечеров, გასტროლებით იმყოფებოდა რეზო გაბრიძის თეატრი. ვოლოდინი ცნობილი და გამორჩეული რუსი დრამატურგი იყო. მას ეკუთვნის სცენარი ფილმებისთვის 5 вечеров, осенний марафон და სხვა. ბატონმა რეზომ ფესტივალის მთავარი პრიზი დაიმსახურა. ამ მოვლენას დაემთხვა ცნობილი რუსი თეატრალური კრიტიკოსის, "პეტერბურგის თეატრალური ჟურნალის" მთავარი რედაქტორის, მარინა დმიტრიევსკაიას წიგნის - "რეზო გაბრიძის თეატრი" - გამოსვლა. ამასთან დაკავშირებით ბატონმა რეზომ რადიო "თავისუფლების" მოსკოვის ბიუროს ინტერვიუ მისცა, სადაც ის საუბრობს თეატრზე, თოჯინებზე, ცხოვრებასა და სიყვარულზე. სანამ ამ ინტერვიუს სავაზეთო ვარიანტს შემოგთავაზებთ, რეზო გაბრიძის გეგმებზე ჩვენთან მოკლე საუბარს გავაცნობთ.

გაზეთი 24 საათი

იპოითსა B3 გვერდი

იტალიამ ერაყში აშშ-ს უერთბა

ნანა ნასყიდაშვილი

იტალიის პრემიერ-მინისტრი სილვიო ბერლუსკონი, აშშ-ს პრეზიდენტთან საუბრის შემდეგ, ერაყიდან იტალიის საზღვრის ნაწილების გაყვანის შესახებ 15 მარტს გაკეთებულ განცხადებას ცვლის. იტალიის ჯარების ერაყიდან გაყვანა სექტემბრამდე გადაიდო. "იტალია არასდროს მოიტყვევს ესპანეთსა და პოლონეთის მსგავსად, რომლებმაც ერაყი ცალმხრივ გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ დატოვეს და თუ არსებობს ერთგული მოკავშირე, რომელსაც აშშ შეიძლება ენდოს, ეს იტალიის ხელისუფლებაა", - განაცხადა ბერლუსკონიმ. ხოლო იტალიის საგარეო საქმეთა მინისტრის ჯანფრანკო ფინის თქმით, მისი ქვეყნის ჯარები ერაყში იქ უსაფრთხოების პრობლემების მოგვარებამდე დარჩებიან.

15 მარტს სატელევიზიო გადაცემაში "პორტა ა პორტა" ქვეყნის პრემიერ-მინისტრის მიერ გაკეთებულმა განცხადებამ, ერაყიდან იტალიის ჯარების თანამიმდევრულ გამოყვანაზე, გაშიშვტონისა და ლონდონის გაღიზიანება გამოიწვია და, იტალიური გაზეთის "ლა რეპუბლიკას" მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, ჯორჯ ბუშმა ბერლუსკონის პირადად დაუარქვა. მხარეებს შორის "გულითადი და ხანგრძლივი საუბარი წარიმართა", რომლის მთავარი თემა, რა თქმა უნდა, ერაყი იყო. ბერლუსკონიმ აშშ-ს პრეზიდენტთან საუბრისას გადაწყვეტილება შეცვალა და, შეიძლება ითქვას, ოფიციალურად გაკეთებული განცხადების ტექსტიც უარყო. სატელევიზიო საუბრის შედეგებით კმაყოფილმა ბუშმა იტალიის მიმართ თავისი კეთილი განწყობილება გამოხატა და ერაყის დემოკრატიული მომავლის მშენებლობაში ამ ქვეყნის მიერ შეტანილი წვლილი დადებითად შეაფასა.

საბო ალტარნატიული კანონპროექტი ორად შევირდა

თამარ მკვლევარი

"სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოებამ" პარლამენტში უკვე შეიტანა საკანონმდებლო ინიციატივა, რომელიც საარჩევნო აღმინისტრაციების დეკონტროლირების წესსა და მის წევრთა უფლებამოსილებებს ეხება. ამ არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა საკმარის სქელტანიანი დოკუმენტი 235 ეგზემპლარად გაამრავლეს და თითოეულ დეპუტატს გაუგზავნეს. უახლოეს დღეებში საკუთარ ალტერნატიულ პროექტს პარლამენტში უკვე "არასამთავრობო ორგანიზაციათა მუშა ჯგუფიც" შეიტანს. ჩვენი ინფორმაციით, "მემარჯვენეები" და "კონსერვატორები" უარს იტყვიან საკუთარ ალტერნატიულ კანონპროექტებზე და "სამართლიანი არჩევნების" წინააღმდეგ დაუჭერენ მხარს. ასე რომ, მთლიანობაში, პარლამენტს საარჩევნო კოდექსში შესატანი ცვლილებების სამი ვარიანტის განხილვა მოუწევს - ორი მათგანი არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ არის შემუშავებული, მესამე კი, ე.წ. ძირითადი ვარიანტი, პარლამენტის იურიდიულ კომიტეტში მომზადდა.

გაზეთი 24 საათი

კუთხითი ეროვნული უმცირესობის საბჭოში, მთავრობასა და პარლამენტში ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცებისთვის უნდა განხორციელდეს. ეს კი, თენის მხრივ, პირდაპირ კავშირშია საქართველოს ნატო-სა და ევროკავშირში გაწევრიანებასთან. **მილიანოზი**

რადიო მენაწე ტალღა მაჰმუშუალი აზრის რადიო FM 107.4
„რადიო დილა“ ყოველ დღე კვირის გარდა 10-დან 12 საათამდე

მე მინდა კიდევ ერთხელ გავუყუბა ხა
კონცერტების ხარისხს.
პრაქტიკოსი მუსიკოსი უკრაინის ფე
რდუბატივიზე და გაიმართეს ლაი
მუსიკოსმა მუშაობა არ იყოს, ხმის
მის ხმა დაეყვოს, სცენაზე მუსიკოს
გრძნობდა თავის პიროვნებად და
მაქსიმალურად უნდა მექუცის ხელი
თავრად იქნას.

BRITISH AIRWAYS

Fare quoted is for a return economy flight departing from Tulsa and excludes all taxes, fees and charges correct as at 08/03/05. Flights must be booked on or before 05/04/05 and outbound travel completed on or before 30/06/05. Fares are subject to availability and are non-refundable. Please call for full terms and conditions. Services operated by BMEI.

გაზეთ "24 საათის" და "ბრიტში ეარვეისის" თანამშრომლები ან მათი ოჯახის წევრები ვიქტორინა-სი და ლატარიაში მონაწილეობის მისაღებად არ დაიშვებიან. უფრო დანერვილებით ინფორმაციას და სა-
ინკურსო შეკითხვებს "24 საათი" 21 მარტიდან შემოგთავაზებთ.

თუ დღეს განათლების სამინისტრო აცხადებს, რომ პროკურატურა უნდა გამოიძიოს, რამდენად კანონიერი იყო კოლეჯის შექმნა და კოლეჯის სტუდენტების სამადიცინო გადაწყვეტის არსებული სქემა, რამდენად შეესაბამებოდა ის თუნდაც დეველ კანონს, სასოხაოა, ეს პრეტენზია ადრე რატომ არ გადახდა და რატომ არ გახდა ის ხეცურანის მოხსნის მიზეზი. თუ უმეტეს, რომ მოსთვოს სხვა ცოდნების მონახავარ გაუქმდებოდა პროკურატურას. სრმაგი სტანდარტებით მოქმედებს თაჟიკი უკუჩვენებები ახლავს და სწორედ ამას იძიებს დღეს ხელისუფლება.

დივიდენდებით ვაჭრობა კიდეც ბრძალდება

პირველი კვარტლის მიწურულს სახელმწიფოს კუთვნილი დივიდენდების თემა კვლავ აქტუალური ხდება. ამ დროს, როგორც წესი, შესაბამისი სტრუქტურები ბიუჯეტში ჩასარიცხი დივიდენდების მოცულობაზე სახელმწიფო საწარმოთა ხელმძღვანელ პირებთან მოლაპარაკებას აწარმოებენ. თუმცა, ალბათ, უფრო ზუსტი იქნება, თუკი ვიტყვით, რომ ვაჭრობენ, რადგან დღემდე ამ სფეროში მოწურესრიგებული საკანონმდებლო ბაზა ამის "უნიკალურ" შესაძლებლობას იძლევა.

ეთარ მაგალავაშვილი

პარლამენტის საფინანსო-სა-ბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდო-მარე რომან გოცირიძე, არცთუ დიდი ხნის წინ ერთ-ერთი იმართა-განი იყო, რომელიც ძველი ხელი-სუფლების დროს სახელმწიფოს კუთვნილი დივიდენდების სანარ-მოებიდან ამოღებასა და განაჩი-ლებაზე აქტიურ მონაწირობას აწ-არმოებდა და სერიოზულ დარღვე-ვებსაც აფიქსირებდა. დღეს რომან გოცირიძე "24 საათს" ეუბნება, რომ დივიდენდებთან დაკავშირებ-ით მას არანაირი ინფორმაცია არ გააჩნია, "რადგან ამით არ დაინტე-რესებულა".

ნიმუშის რევოლუციის შემდ-ეგ ხელისუფლება კი შეიცვალა, თუმცა სახელმწიფო სანარმოებში არსებული მდგომარეობა არსები-თად არ შეცვლილა. მეტიც, ჯერ კიდევ არ არსებობს შესაბამისი ნორმატიული აქტი, რომელიც სა-ხელმწიფოს წილობრივი მონაწი-ლეობით შექმნილი სანარმოების წმინდა მოგების განაწილებას ან ბიუჯეტში ჩასარიცხი დივიდენდ-ების მოცულობას განსაზღვრავს. ამას ინდივიდუალურად ის კომისია ადგენს, რომელიც ყოველწლიურ-ად სანარმოს ხელმძღვანელობას-თან ინტენსიურ შეხვედრებასა და მოლაპარაკებებს აწარმოებს. ეს პროცესი, როგორც წესი, მარტის ბოლოს იწყება და აპრილის ბოლო-მდე გრძელდება. კომისია დაკომპ-ლექტებულია სანარმოთა მართვის სააგენტოს, ეკონომიკური განვი-თარებისა და ფინანსთა სამინისტ-როს წარმომადგენლებით და კონკ-რეტული სანარმოს მიერ ბიუჯეტ-ში ჩასარიცხი დივიდენდების რაო-დენობაზე საბოლოო გადაწყვეტი-ლებას იღებს.

ასე იყო წლების წინ და ასე გრძელდება დღესაც. გასული წლების გამოცდილებამ და პრაქ-ტიკამ აჩვენა, რომ სანარმოთა მო-გების წლის განაწილების მექანი-ზმი სუბიექტურია და უწყებებს შორის გარიგების ყველაზე ხშილი დივიდენდის საფლაზე მსხვილ გადამხდელად დღემდე მსს "საქა-როთველოს რკინიგზა" რჩება. შარშ-ან, ხელმძღვანელობის დიდი წინა-აღმდეგობის მიუხედავად, სანარმ-ომ 7 მილიონი ლარი გადაიხდა, რაც, რკინიგზის გენერალური დირექტორის დავით ინოფრიძეილის თქმით, სანარმოს წმინდა მოგების 20 პროცენტზე მეტია. 3 მილიონი ლარი ის მაქსიმუმია, რის გადახდა-საც "საქართველოს რკინიგზა" 2005 წლის ბიუჯეტში აპირებს. **"ეს არის სერიოზული სახელმწიფო-ებრივი პრობლემა, რომელიც მთავრობამ, სამუშაოად, დღემ-დე ვერ გადაწყვიტა. ჩვენ დე ფაქ-ტო ვიგვაბთ ხოლმე, რომ უნდა გა-დვიხადოთ, სიტყვაზე, 8 მილიონი. ამ დროს, როგორც წესი, ჩვენ-სა და სააგენტოს შორის მიდის ვაჭრობა, რომ -არა ამდენს გადა-**

რეგიონებს ელექტროენერგია საერთოდ აღარ მიეზღოდა

გუშინ საქართველოს რეგიონე-ბის დიდ ნაწილს ელექტროენერგია არ მიეწოდებოდა, მეტიც, გათმუ-ლი იყო სასიცოცხლოდ მნიშვნელო-ვანი ობიექტებიც.

საქართველოს გაერთიანებულ სადისტრიბუციო ენერგოკომპანია-ში ამის მიზეზად "კავკასიონის" მა-ღალი ძაბვის გადამცემი ხაზის და-ზიანებას ასახელებდნენ, რის გამ-ოც რუსეთიდან კომპანიისათვის იმ-პორტი არ ხორციელდება.

რუსეთთან დამაკავშირებელი "კავკასიონის" მაღალი ძაბვის გა-დამცემი ხაზის აღდგენას 1 მლნ. ლარი სჭირდება. როგორც "ინტერ-პრესს" "საქურსენერგოს" გენერა-ლური დირექტორის მოადგილემ მოთა მაისურაძემ განუცხადა, ელექტროენერგიის საბითუმო ბაზარმა "კავკასიონის" აღდგენისათვის სა-ჭირო თანხები უკვე გამოყო, თუმცა მაღალ მთაში ჯერ კიდევ თოვს, ამი-ტომ აღდგენითი სამუშაოების და-წყება ვერ ხერხდება.

"ანამდე მისასვლელი გზების გახმენდით სამუშაოებს ვაპირე-ილებთ, თუმცა ბოლო სამი დღეა, მაღალიდან ზონაში თოვს და გა-წმენდით სამუშაოები შეფერხე-ბულია," - განაცხადა მაისურაძემ.

მისი თქმით, დაზიანებული ამახ ნაქცევულია. მისი აღდგენა, თუ ამი-ნდი ენერგეტიკოსებს ხელს შეუწყ-ობს, აპრილის პირველ დეკადამი იქნება შესაძლებელი.

გუშინ, თითქმის მთელი დღის განმავლობაში, "ენგურავსში" მხო-ლოდ ერთი ავრგებამ მუშაობდა და ისიც მხოლოდ 180 მეგავატ სიმძლავ-რეს გააძიებშეგებდა.

"ელექტროენერგიის საბითუ-მი ბაზრის მიერ დადგენილი ლი-

გობდი, არა ამდენი მომეცე. როცა ეკითხულობთ, რატომ 8 და არა 7 მილიონი, გვაპასუობენ - იმიტ-ომ, რომ შარშან გადაიხდეთ ამ-დენიო. ასეთი მიდგომა, რბილად რომ ვთქვათ, არასერიოზულია. მართალია, სახელმწიფოში ჩვენ მართლაც ყველაზე დიდი სანარ-მო ვართ, მაგრამ ათეულობით დიდი სანარმო დღემდე სახელმ-წიფოს საკუთრებაში რჩება. ჩვენ ვართ ინფრასტრუქტურის ის მი-იექტი, რომელიც მთელ რიგ ქვეყ-ნებში დივიდენდის გადასახადის-გან გათავისუფლებულია. ჩვენ გათავისუფლებას არ ვითხოვთ, გვინდა, რომ ეს ციფრი პროგნო-ზირებადი გახდეს, დავუშვათ, წლიური მოგების 10 პროცენტო," - აღნიშნა "24 საათთან" საუბრის დროს დავით ინოფრიძეილმა.

კიდევ ერთი საყურადღებო დე-ტალი: 2005 წლის ბიუჯეტის პროგ-ნოზით, წლის ბოლომდე სახელმწი-ფო სანარმოებიდან დივიდენდის სახით 18 მილიონი ლარის მობოლი-ზებაა ნაჯარაუდები. ეს მაჩვენებე-ლი, შარშანდელთან შედარებით, თითქმის 2 მილიონით არის გაზრ-დული. თუ იმ ფაქტს გავითვალის-წინებთ, რომ ბიუჯეტში დივიდენ-დის გადახდელ რამდენიმე მსხვილ სანარმოს, მათ შორის - სს. "თბილისგაზშენს", სს. "ელმავალმ-შენიშენს", სს. "გარციხესის კასე-ადს" - დღეს უკვე კერძო მესაკუთრ-ე ჰყავს, 18 მილიონ ლარის მოგ-როვნება ცოტა საეჭვო ხდება. კიდ-ევ რამდენიმე იმ ობიექტის პროგა-ტურება, რომლებიც წლების განმე-ვლობაში დივიდენდის სახით ბიუჯე-ტში არცთუ პატარა თანხას იხდი-დნენ, უახლოეს მომავალში იგვე-მება. თუმცა, ფინანსთა სამინისტ-როში იმედო აქვთ, რომ სახელმ-ფო საკუთრებაში დარჩენილი სა-ნარმოებიდან, შარშანდელთან შე-დარებით, ნელს უფრო მეტი მო-ცულობის დივიდენდს ამოიღებენ და ნელსვე, დივიდენდების გადახ-ხდელი ორგანიზაციების ნუსხას კიდევ რამდენიმე ახალი ობიექტი შეემატება. მათ შორის მოიაზრება "საქაეროფრეავიცია" და ენერგე-ტიკის რამდენიმე ობიექტი. წინას-ნარ შეიძლება ითქვას, რომ ენერ-გობითექტებიდან დივიდენდების ამოღება სერიოზულ წინააღმდე-გობასთან იქნება დაკავშირებულ-ი, რადგან პესები, ხელმძღვანელი პი-რების თქმით, ხშირ შემთხვევაში, არამომგებიანია, და მათი თანხებ-ის ბიუჯეტში წარმართვა სანარმო-თა რეფრესისკენ გადადგმული ნა-ბიჯი იქნება.

ფინანსთა სამინისტროს ინფო-რმაცით, უკვე გარკვეულია, თუ რამდენს გადაიხდის სს. "საქართ-ველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაცია" ამ წლის ბიუჯეტში დივიდენდის სახით. ისევე, როგ-ორც შარშან, ეს ციფრი უცვლელია - 4 მილიონ 500 ათასი. ამ სააქციო საზოგადოებამ მიმდინარე წლის პირველ ორ თვეში 1 მილიონ 500 ათასი ლარი უკვე ჩარიცხა.

ლარის ბედის "განმგებელი" რომან გოცირიძე ხდება

ეროვნულ ბანკს უახლოეს პერიოდში ახალი პრეზიდენტი ეყოლება. როგორც "24 საათი" უკვე წერდა, ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის თანამდებობაზე პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარე რომან გოცირიძეა წარდგენილი. მას კი მკითხველის წინაშე დამატებითი წარდგენა, ალბათ, ნამდვილად არ სჭირდება. ახალ პრეზიდენტს ბანკის მმართველი 9-კაციანი საბჭო აირჩევს, რომლის შემადგენლობას პრეზიდენტის წარდგინებით პარლამენტი ამტკიცებს. ეს საკადრო ცვლილება ნამდვილად არ გახლავთ რიგითი და შემთხვევითი საქართველოს პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ცხოვრებაში. ეროვნული ბანკის ახალი მმართველობის ეფექტურობასა და პროფესიონალიზმზე პირდაპირ არის მიმბმული ქვეყნის ეროვნული ვალუტის სიმყარე, შესაბამისად - ფინანსური მდგარდობა და ქვეყნის საბანკო სისტემის საიმედოობა და სტაბილურობა.

თამარ ხორბალაძე
ლიანა ჩაჩაა

საბჭოს ახალ შემადგენლობას საქართველოს პრეზიდენტი უმა-ღლეს საკანონმდებლო ორგანოს, საგარაუდოდ, 25 მარტამდე წა-რუდგენს, რადგან ამ დროისათე-ის დადგმილია ეროვნული ბანკ-ის ახალი მმართველი საბჭოს სხდომა.

"ეროვნული ბანკის შესახებ" კანონით, საბჭოს წევრების უფ-ლებამოსილების ვადა 7 წლით გა-ნისაზღვრება. ეროვნული ბანკის საბჭოს თავმჯდომარეა ეროვნუ-ლი ბანკის პრეზიდენტი, საბჭოს შემადგენლობაში, საბჭოს თავმჯ-დომარის გარდა, შედიან ეროვნუ-ლი ბანკის სამი ვიცე-პრეზიდენ-ტი და ხუთი სხვა წევრი.

პარლამენტის საფინანსო-სა-ბიუჯეტო კომიტეტში გუშინ უკვე საუბროდნენ ეროვნული ბანკის ახალი მმართველი საბჭოს წევრ-თა საგარაუდო სიაზე, რომელიც პარლამენტმა უნდა დაამტკიცოს. საგარაუდოდ, ბანკის ვიცე-პრეზიდენტები გახდებიან საქარ-თველოში სავალუტო ფონდის წა-რმომადგენლობის სპეციალისტ-ები და საგადახდო ფინანსთა მინის-ტრის ამჟამინდელი მოადგილე დავით აბალოშვილი.

საბჭოში შევლენ პარლამენტ-ის საბიუჯეტო ოფისის მაკრე-კონომიკის განყოფილების უფ-როსი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს პრეზი-დენტის ეკონომიკური საბჭოს წე-ვრი მიხეილ თოქმაშვილი, ეკო-ნომიკის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის განყოფილების გამ-გე, პროფესორი თამაზ ჩიკვილა-ძე, სტატისტიკის სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის დირექ-

რა სარბაზლოა მოაქვს სოფლის მოსახლეობისათვის საკრედიტო კავშირები

დღეისათვის საქართველოში საკრედიტო კავშირები სოფლის მოსახლეობის ფინანსური მომსახურების ერთ-ერთ ძირითად სტრუქტურას წარმოადგენს. ეს არის ფინანსური კოოპერატივი, რომელსაც ფლობენ დე აკონტროლებენ მისი წევრები და რომელიც სწორედ ამ წევრებისათვის ფუნქციონირებს. ვინაიდან, სოფლის მოსახლეობისათვის ბანკიდან სესხის აღება ნაადრევ ხელმისაწვდომია, ამას რაიონებში, ადგილზე შექმნილი საკრედიტო კავშირი უზრუნველყოფს. ასეთი კავშირების შექმნა მსოფლიო ბანკის ფინანსური მხარდაჭერით მოხერხდა და პროექტს სოფლის მეურნეობის განვითარების პროექტის (ADP) ერთ-ერთი კომპონენტი - საკრედიტო კავშირების განვითარების ცენტრი ახორციელებს.

ნინო ნარეჩავაშვილი

გუშინ სხვადასხვა რეგიონის საკრედიტო კავშირების, ფინანსთა და სოფლის მეურნეობის სამინის-ტროების, ეროვნული ბანკისა და პარლამენტის აგარაული კომიტე-ტის წარმომადგენლებმა ღია დის-კუსია გამართეს, რომელზეც საკ-რედიტო კავშირების პრობლემებ-ზე და განვითარების პერსპექტი-ვებზე იმსჯელეს. უნდა აღინიშნოს, რომ დადგენილი საგანი მნიშვნე-ლოვანია, რადგან სოფლის მოსახ-ლეობა საკრედიტო კავშირიდან უფინანსურ სარგებელს იღებს, რაც მას დამოუკიდებელი საქმიანობის საშუალებას აძლევს. რაც შეეხება თანხებს, საკრედიტო კავშირების

მარტის ბოლომდე ჩარიცხავს, ვი-ნაიდან კომპანიას საგარანტიო თანხა, 20 მლნ ლარი, ბიუჯეტის ანგარიშზე უკვე გადარიცხული აქვს, პოლდინგი დანარჩენ 82 მლნ ლარს ზაფხულისთვის სრულად დაფარავს.

საქართველოს მთავრობასა და რუსულ კომპანია "ევრაზპოლ-

საბჭოს ახალ შემადგენლობას საქართველოს პრეზიდენტი უმაღლეს საკანონმდებლო ორგანოს, საგარაუდოდ, 25 მარტამდე წარუდგენს.

ლოსი, რომლებსაც საბანკო პრე-ქტორთან არანაირი შეხება არ შემადგენლობას მხარი დაუჭირა. კანდიდატურების განხილვა პარ-ლამენტრათა აპლომისენტების თანხლებით მიმდინარეობდა. გა-ნსაკუთრებული "გაცილება" კო-მიტეტის წევრებმა ამავე კომიტე-ტის თავმჯდომარეს და ეროვნუ-ლი ბანკის პრეზიდენტობის კან-დიდატს რომან გოცირიძეს მოუ-წყვეს.

დებუტატ კობა ბეჟურის გან-ცხადებით, რომან გოცირიძე ყო-ველთვის საკუთარი პრინციპების ერთგული იყო და ახალ თანამდე-ობაზე მუშაობისასაც ამ თვისებ-ით იხელმძღვანელებს. კომიტეტის სხდომაზე ოფიცია-ალურად მხოლოდ რვა კანდიდა-ტურა იქნა წარმოდგენილი, მესა-მე ვიცე-პრეზიდენტის ადგილი, ჯერჯერობით, ვაკანტურია. როგ-ორც რომან გოცირიძემ განაცხა-და, მესამე ვიცე-პრეზიდენტის კანდიდატურას მომავალ კვირას წარმოადგენენ.

რომან გიცირიძემ გააკეთა კომენტარი მომავალ საქმიანობა-სთან დაკავშირებითაც და აღნიშ-ნა, რომ ეროვნულ ბანკში ძირე-ული საკადრო ცვლილებების გან-ხორციელებას არ აპირებს: **"ყვე-ლა სამმართველო ჩვეულებრივ რეჟიმში გააგრძელებს მუშაობ-ას, გარდა ორი-სამი სამმართვე-**

ი

მისი თქმით, გოცირიძის კონ-პეტენტურობაში მას ეჭვი არ ება-რება, თუმცა ამ პოსტზე მმართ-ველი პარტიდან კანდიდატურის შერჩევას მაინც მიუღებლად მიი-ჩნევს.

"ეროვნული ბანკი, ისევე როგორც სახალხო დამცველი და კონტროლის პალატა, დამო-უკიდებელი ორგანოები უნდა

მცირე კრედიტო საერთო ტაში მ ათასმა გლეხმა ისარგებლა.

სავაჭრო საქმიანობისათვის ესა-ჭიროებათ. მათ საყურადღებოდ კი, ვისაც საკრედიტო კავშირის შექმნა ან მასში განვვრიალება

სურს, პროექტში აღნიშნავენ, რომ კავშირის შექმნა შეუძლია ადამია-ნების ჯგუფს, ანუ სოფლის მოსახ-ლეობის გარკვეულ ნაწილს საქარ-

მმა" და იტალიურმა "მორავია კრულებით, ინვესტორს "ჭიათუ-რმანგანუმისა" და "გარციხევის-სი" შესასყიდი თანხა 2006 წლის ბოლომდე უნდა დაეფარა, თუმცა მთავრობამ რუს ინვესტორთან ხელახალი ხელშეკრულება გაა-რუსულა, რომლის თანახმად, 132 მლნ დოლარს "ევრაზპოლდინგ" 2005 წლის ზაფხულში სრულად დაფარავს.

"ჭიათურმანგანუმის" და "ეა-რციხევისის" შეძენის სურვილით საქართველოს ხელისუფლებას, "ევრაზპოლდინგის" გარდა, სამმა კომპანიამ - უკრაინულმა "ინტე-ერ-აპიბმა," ყაზახურმა "გაზპრო-

ბანკირებით იყოს დაკომპლექტე-ბული, რადგან ეროვნული ბანკი ქვეყანაში მაკროეკონომიკურ პო-ლიტიკას განსაზღვრავს და კომე-რციული ბანკი არ არის.

"შემარჯვენე" ირაკლი იაშვი-ლი კი "24 საათთან" საუბარში აცხადებს, რომ ფრაქცია რომან გოცირიძის კანდიდატურასთან დაკავშირებით მხოლოდ მისი მო-საშენის შემდეგ ჩამოყალიბდება.

ესსებრტი სანდრო თვალჭრე-ლიძე კი ამბობს, რომ **"რომან გო-ცირიძე ძალიან კარგი ეკონომი-სტია. მეჩვენება, რომ ეროვნუ-ლი ბანკის პოლიტიკა მისი და-წინებით დიდად არ შეიცვლება. ეროვნული ბანკი ერთადერთი ფინანსური დაწესებულებაა, რომელიც შევარდნაძის დროს-აც კარგად მუშაობდა. დღეს ქა-რთული ლარი ყველაზე დემოკ-რატიული ვალუტაა დსო-ს სიე-რცეში. მე ვფიქრობ, რომ დოლა-რის ლართან ოპტიმალური გაცე-ვლით კურსი ერთი-ორთან უნ-**

და იყოს. დღევანდელი მყარი ლარი ქართულ ეკონომიკას აენ-ებს. შეიძლება, ამ მიმართულებე-ით რაიმე ღონისძიებები გატარ-დეს."

"გაერთიანებული ქართული ბანკის" სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარემ ზაზა სიორიძემ "24 საათთან" საუბრისას აღნიშ-ნა, რომ: **"რომან გოცირიძე კარ-გი ეკონომისტი, კარგი ფინანსი-სტი და ნაცადი პოლიტიკური მებრძოლია. ვფიქრობ, საბანკო სფერო ის არეალია, სადაც ნამ-დვილად შეიქმნა პოზიტივი. მე დარწმუნებული ვარ, რომ რომა-ნი ღირსეულად გაუძღვება საქე-მეს, გააგრძელებს და განავითა-რებს დადებით ტენდენციებს და კარგი პრეზიდენტიც იქნება."**

საქართველოს ბანკების ასო-ციაციის აღმასრულებელი დირე-ქტორი გიორგი ცუცქერიძე კი ეროვნული ბანკის მომავალ პრე-ზიდენტს ურჩევს, რომ მომდევნო შეიდი წლის განმავლობაში თან-მიმდევრული და რეფორმისტული იყოს და დღეს ბანკში დასაქმე-ბებს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯე-დომარის მოადგილე ლალო პაპავა გამოეხმასურა.

როგორც პაპავამ განაცხადა, აუცილებელი არ არის, ეროვნუ-ლი ბანკის საბჭოს შემადგენლობა

თველოს ეროვნულ ბანკში რეგის-ტრაციის გავლის შემდეგ, ხოლო მასში გაერთიანება წესისმიერი მსუფრეღის პერეოგაცივია.

24 საათი

ზრალდებული მოღაჰვილი - პარღამენტის წინააღმდეგ

საკონსტიტუციო სასამართლოში გუშინ ციხის რესპუბლიკური სააადმყოფოდან კონტროლის პალატის ყოფილი თავმჯდომარე სულხან მოღაშვილი უნდა მიეყენათ. თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ გამწესრიგებულ სხდომაზე, რომელზეც სულხან მოღაშვილის მიერ პარლამენტის წინააღმდეგ შეტანილ სარჩელზე უნდა ყოფილიყო მსჯელობა, თავად მოსარჩელე კატეგორიულად ითხოვდა დასწრებას, მისი ზადრაგირება არ განხორციელდა. ამ მიზეზის გამო სულხან მოღაშვილის ადვოკატებმა სხდომის გადადება ითხოვეს, თუმცა, მათი მოთხოვნა სასამართლომ არ დააკმაყოფილა.

საქმე ისაა, რომ კონტროლის პალატის ყოფილი თავმჯდომარე სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 243-ე მუხლის მე-11 ნაწილის ანტიკონსტიტუციურად ცნობას მოითხოვს, რომლის მიხედვით, პატიმრობის ვადის გაგრძელების შესახებ მოსამართლის ბრძანების დასაბუთებულობა არ საჩივრდება. როგორც ცნობილია, საგამოძიებო ორგანოების შუამდგომლობის საფუძველზე სულხან მოღაშვილს წინასწარი პატიმრობის ვადა სამეგრე გაუგრძელდა. მის ადვოკატებს მიჰმინათ, რომ გამოძიებულის შუამდგომლობა პატიმრობის ვადის გაგრძელების შესახებ და-

საბუთებული და საფუძელიანი არ იყო და ადგილი ჰქონდა გამოძიების განზრახ გაჭიანურებას. სულხან მოღაშვილი და მისი ადვოკატები მიიჩნევენ, რომ ამ ბრძანებების თანახმად, იგი დღემდე უკანონო პატიმრობაში იმყოფება. როგორც არასამთავრობო ორგანიზაციის "კონსტიტუციის 42-ე მუხლის" წევრები აცხადებენ, გამოძიებულის არც ერთი შუამდგომლობა პატიმრობის ვადის გაგრძელების შესახებ დასაბუთებული და საფუძელიანი არ იყო. "პატიმრობის ვადის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილებები მოსამართლემ ბრმად მიიღო," - აცხადებენ "კონსტიტუციის 42-ე

პატიმრობის ვადის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილებები მოსამართლემ ბრმად მიიღო

მუხლის" წევრები, რომლებიც საკონსტიტუციო სასამართლოში

სულხან მოღაშვილის ინტერესებს იცავენ და რომელთა სარჩე-

24 საათი

რუხაისის აკვლოღოზაში აჰვიმტანილი ჰოლკოვნიკი დაჰატიმრებულია

რუსეთის სამართალდამცველმა ორგანოებმა "რაო ე-ეს"-ის ხელმძღვანელზე ანატოლი ჩუბაისზე თავდასხმის ორგანიზებაში ეჭვმიტანილი პირი დააკავეს. გავრცელებული ცნობით, დაკავებულია გენერალური მტაბის გადამდგარი პოლკოვნიკი, დივერსიუბისა და ხელმუხებლობის უფლების სასამართლოს გზით დაცვის შესაძლებლობა, რაც პირდაპირ ეწინააღმდეგება როგორც საქართველოს კონსტიტუციის ნორმებს, ასევე ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მუხლებს. მოსკოვის პროკურატურის მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, გადამდგარ პოლკოვნიკზე მისი მუულის საშუალებით გაგვიწენ. უფრო ზუსტად, თვითმხილველებმა დაიმასხოვრეს მანქანის სარჩელი და შემოვიწიეს, შეიქმნება პრეტენდენტი იმისა, რომ პატიმრობის ვადის გაგრძელების შესახებ მოსამართლის ბრძანება გასაჩივრდეს.

24 საათი

ფიქსირდა, ზანგლადმით დანყებული (3 მოკლული ჟურნალისტი), ინფოთითი(2), ბრაზილიითი (1) და რუსეთითი (2) დასრულებული. მიუთითებს თუ არა ეს იმაზე, რომ პრესის თავისუფლება, გაფართოების ნაცვლად, ვინრთვდება? ზემოთ ნახსენები ანგარიშის შესავალი სიტყვის აგტორის, NBC-ის ცნობილი ჟურნალისტის ტომ ბროუეის აზრით: "ილუზიას იმისა, რომ ბერლინის კვლის დანგრევის შემდეგ მსოფლიო დემოკრატიისა და თავისუფლების ღრძი შევიდა, იმსხრევა იმ სახრები ფაქტებით, რომლებიც ჩვენ გარშემო ხდება. მიუხედავად ამისა, ახალგაზრდა ჟურნალისტების სიმაჰაე მომავლის რწმენას მჰატებს."

ამასთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს კუბის მაგალითი, სადაც, საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების ზეწოლის შედეგად ცოტა ხნის წინათ ექვსი ჟურნალისტის გათავისუფლება მოხერხდა. ამასთან ერთად, ჟურნალისტთა უფლებების დაცვის არასამთავრობო ორგანიზაციები ხაზგასმით აღნიშნავენ, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებში, "მსოფლიოს ყველაზე თავისუფალ ქვეყანაში", ჟურნალისტ ჯიმ ტარიკანის ექვსი თვით შინაპატიმრობა იმის გამო მიუსაჯეს, რომ მან არ ისურვა თავისი წყაროების ვინაობა მოსამართლეებისთვის დაეხსენებინა. "შეერთებულ შტატებში კიდევ ორი ჟურნალისტი ელის განაწენს ანალოგიური "დანაშაულისთვის". ეს კი დაწარჩენი მსოფლიოსთვის ძალზე ცუდი მაგალითი გახლავთ," - ამბობს ენ კუპერი.

ჟურნალისტობა უფრო და უფრო სახიფათო ხდება

მარტო 2004 წლის მონაცემებით თუ ვიმსჯელებთ, ჟურნალისტობა ყველაზე სახიფათო პროფესიაა სამხედროებისა და წესრიგის დამცველთა შემდეგ. შარშანდელი წლის მანძილზე სხვადასხვა ქვეყანაში, სხვადასხვა გარემოებებში, სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას ძალადობრივი სიკვდილით 56 ჟურნალისტი დაიღუპა. ფაქტობრივად, არც ერთის დაღუპვის გარემოებები ბოლომდე არ გამოიჭიბულა. მეტიც, დღემდე არ არის გამოძიებული გასულ წლებში მომხდარი, ჟურნალისტების მკვლელობები. თუმცა, არის ისეთი შემთხვევებიც, როცა გამოძიებული საქმეები იშლება.

როგორ იძიებს ხელისუფლება ჟურნალისტების მკვლელობებს, ამის მაგალითები მრავლად არსებობს. ყველაზე ნათელი, ცხადია, უკრაინაში გიორგი ლონდაძის მკვლელობა, რომლის რეალურად გამოძიება მხოლოდ ხელისუფლების ცვლილების შედეგად გახდა შესაძლებელი. მაგალითი მოგვეპოვება საქართველოშიც - როგორც ცნობილია, გიორგი სანაიას მკვლელობის საქმეს ბევრი დღემდე არ მიიჩნევს ბოლომდე გამოძიებულად. კიდევ უფრო მძიმე სიტუაციაა რუსეთში. სწორედ გუშინ, როდესაც იტალიურმა გაზეთმა "კურიერ დე ლა სერამ" გამოაქვეყნა სტატია ჟურნალისტებზე ძალადობის დაუსჯელობის შესახებ, მეტიც, როდესაც ვაშინგტონში სპეციალური მოსმენა მიმდინარეობდა ჟურნალისტების დაღუპვის გარემოებების ირგვლივ, რუსეთის უზენაესი სასამართლოს სამხედრო კოლეგიამ არ დააკმაყოფილა 1994 წელს მოკლული, გაზეთ "მოსკოვსკი კომსომოლეცის" ჟურნალისტის დიმიტრი ხოლოდოვის მშობლების და სახელმწიფო ბრალდების მხარის სარჩელი და ძალაში დატოვა ქვედა ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება მკვლელობაში ბრალდებული ექვსი საზოგადო მოსამსახურის გამართლების თაობაზე.

როგორც ცნობილია, დიმიტრი ხოლოდოვი 1994 წლის 27 ოქტომბერს, რედაქციის შენობაში, უცნობის მიერ გადაცემული დიშლმატის გახსნისას, დიშლმატში ჩაშობა ტყაუებულმა ნაღმმა იმსხვერპლა. თავიდანვე არავის შეპარვია ეჭვი, რომ ხოლოდოვის მკვლელობა მაღალჩინოსანმა სამხედროებმა შეუკვეთეს. სწორედ მათ რიგებში არსებული კორუფციისა და დამნაშავეობის გამოვლენაზე მუშაობდა ცნობილი ჟურნალისტი. შესაბამისად, არც არავის გაკვირვებია, როდესაც ხოლოდოვის მკვლელობის ორგანიზებისთვის დაპატიმრებულ ექვს პიროვნებას შორის ოთხი სამხედრო ჩინოსანი აღმოჩნდა - საჰაერო-სადესანტო ჯარების დაზვერვის ყოფილი უფროსი პაველ პოპოვსკი და იმავე საჰაერო-სადესანტო ჯარების განსაკუთრებული დანიშნულების რაზმის ოფიცრები - ვლადიმირ მოროზოვი, ალექსანდრ სოროკა და კონსტანტინ მირზაიანცი. მათთან ერთად განსასჯელის სკამზე აღმოჩნდნენ კერძო დაცვის სამსახურის "როსს"-ის უფროსის მოადგილე ალექსანდრ კაჟუნცევი და ბიზნესმენი კონსტანტინ ბარკოვსკი. გამოძიების მიერ წარდგენილი მძიმე ბრალდებები დაუსაბუთებლად ჯერ მოსკოვის სამხედრო

სასამართლომ მიიჩნია, უფრო სწორად, დაუსაბუთებლად იქნა მიჩნეული მკვლელობის მოტივი - თავდაცვის მაშინდელი მინისტრის პაველ გრაჩოვის წინაშე მამუბლობა, რამაც სხვა, გაცილებით მყარი მტკიცებულებები - მოწმეთა ჩვენებები, ექვსიდან სამი ბრალდებულის აღიარება, ექსპერტიზის დასკვნები - გადაწონა. სასამართლოს ეს განაჩენი რამდენჯერმე გასაჩივრდა, ერთხელ გაუქმდა კიდევ, თუმცა გუშინ გამოცხადებული საბოლოო ვერდიქტის თანახმად, მკვლელობაში ბრალდებულები ბრალდებებისგან გათავისუფლდნენ. განაჩენი საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება. თუმცა, ხოლოდოვის მშობლებს სიმართლის მიღწევის ერთი საშუალება კიდევ დარჩათ და ისინი აპირებენ კიდევ მის გამოყენებას - ევროსასამართლოში სარჩელის შეტანას.

იტალიური გაზეთი "კურიერი დე ლა სერაც" სწორედ იმის შესახებ წერს, რომ ჟურნალისტების მკვლელობა ხშირ შემთხვევაში დაუსჯელო რჩება. "შავი წელიწადი, სისხლის წელიწადი," - ასე უწოდებს გაზეთი გასულ წელს და წერს, რომ 2004 წელი ჟურნალისტებისთვის მართლაც რომ სამწინელი იყო. 56 ჟურნალისტი მხოლოდ და მხოლოდ თავისი პროფესიის გამო მოკლეს, 122 ჟურნალისტი კი "ანტი-სახელმწიფოებრივ ქმედებაში" ბუნდოვანი ბრალდებებით დააპატიმრეს და, ფარსად ქცეული სასამართლო პროცესის მონაწილეებად ქცეულებს, ყველა შემთხვევაში გამამტყუნებელი განაჩენი გამოუტანეს.

"სიტყვის თავისუფლების სა-

ქმე მსოფლიოში საგალაოდ გამოყურება," - წერს გაზეთი და ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტის დირექტორის ენ კუპერის კომენტარები მოჰყავს. "უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე აშდენი დაღუპული ჟურნალისტი არ ყოფილა. 1994 წელს 66 ჟურნალისტი მოკლეს, მაგრამ მსოფლიოში ეს თითქმის არც კი შეუმჩნევიათ. საქმე თითქმის ყოველთვის ეხებოდა ადგილობრივ ჟურნალისტებს, რომლებიც ალყირში სამოქალაქო ომის დროს დაიღუპნენ. ამჟამად ყველაზე სახიფათო ადგილი ერაყია. შარშან იქ 23 ჟურნალისტი მოკლეს. ბევრი მათგანი მხოლოდ იმიტომ გაიტაცეს და სიცოცხლეს გამოასალმეს, რომ ისინი დემოკრატიის მაცნებად აღიქმებოდნენ," - ამბობს ენ კუპერი.

გუშინ ვაშინგტონში წარდგენილ იქნა დეტალური ანგარიში, რომელიც მოკლული ჟურნალისტების ვინაობასა და მათი დაღუპვის გარემოებების შესახებ მოწმეთა ჩვენებებს შეიცავს. აღსანიშნავია, რომ ერაყი ერთდერით ადგილი არ არის, სადაც ჟურნალისტებს კლავენ. "ფილიპინებზე შარშან 8 ჟურნალისტი მოკლეს - აცხადებს ენ კუპერი, - ყველა მათგანი ადგილობრივი რადიო-კორესპონდენტი იყო. აუცილებელია, ყურადღება მიექცეს იმ ფაქტს, რომ პრაქტიკულად, არც ერთ შემთხვევაში ხელისუფლება არ ექებს დამნაშავეებს, მკვლელები არასოდეს აგვბენ პასუხს."

მსგავსი სიტუაციაა ყველა იმ ქვეყანაში, სადაც შარშან ჟურნალისტების მკვლელობები და-

გაზეთ "24 საათის" მკითხველს აქვს შესაძლებლობა მიიღოს უფასო იურიდიული კონსულტაცია მისთვის საინტერესო სამართლებრივ საკითხებზე. მკითხველი შეკითხვას დასვამს გაზეთში გამოქვეყნებული უფასო ქვითრის საშუალებით, ამოჭრის მას და ჩააგდებს თბილისში განთავსებულ იურიდიული ოფისის "გაპისა" და გაზეთ "24 საათის" ლოგოებიან სპეციალურ ყუთებში (მიიღება მხოლოდ გაზეთიდან ამოჭრილი ქვითრები. ქსეროასლები არ განიხილება).

ყუთში განთავსებულია ძალაში მყოფი მართლმ საზოგადოებრივ საკითხებზე. 77. იურიდიული ოფისი "გაპი".

1. მეტროს სადგური "ახმეტელის თეატრი" (გლდანი);

2. მეტროს სადგური "მარჯანიშვილი";

3. მეტროს სადგური "თავისუფლების მოედანი";

4. მეტროს სადგური "წერეთელი";

5. მეტროს სადგური "სამგორი II";

6. მეტროს სადგური "ვარკეთილი";

7. მეტროს სადგური "გოცირიძე II", (ყოფილი მეტროს სადგური "დედისი");

8. მეტროს სადგური "ვაჟა-ფშაველას მოედანი I";

9. მეტროს სადგური "დიდუბე";

10. ვაჟა-ფშაველას 45 "სოფლის" შენობის ქალი სართული გაზეთ "24 საათის" ოფისი;

11. წერეთლის 77 იურიდიული ოფისი "გაპის" ოფისი;

"24 საათის" მკითხველს, უფასო შეკითხვის ქვითარი, სამართლებრივ საკითხზე დასმული შეკითხვით, შეუძლია გამოგზავნოს აგრეთვე ფოსტით შემდეგ მისამართზე: 0119 თბილისი, წერეთლის გამზ. 77. იურიდიული ოფისი "გაპი".

ანკეტა

სახელი, გვარი.....

ასაკი, პროფესია, სამუშაო ადგილი.....

საკონტაქტო ტელეფონი.....

იურიდიული ოფისი "გაპი" - წერეთლის გამზ. 77. ტელ/ფაქსი: 34-76-58. www.gapi.ge

აგრარული სექტორის განვითარების ძირითადი პრობლემები და მათი დაძლევის მიმართულებები

პაატა კოლაშვილი
პროფესორი, მეცნიერებათა
დოქტორი, აგრარული
საქართველოს სოფლის
მეურნეობის მეცნიერებათა
აკადემიის წევრი-კორესპონდენტი

საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების სანარმოო-ეკონომიკური მაჩვენებლების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ მიუხედავად აგრარული რეფორმის განხორციელებისა, ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ბაზის გარკვეული სრულყოფისა და საერთაშორისო სავაჭრო ორგანიზაციების ტექნიკურ-ფინანსური დახმარებებით, აგრარული სექტორის ამაღინდელი დონე ვერ წყვეტს მის წინაშე დასმულ ამოცანებს. რაც უპირველესად ქვეყნის სასურსათო უმძროების უზრუნველყოფაში გა-მოიხატება. მეტიც, აგრარულმა სექტორმა პრაქტიკულად ამოწურა ის რეზერვები, რომელთა ამოქმედება მინაზე ახლად დაფუძნებული მესაკუთრის გარჯასა და ენთუზიაზმზე იყო დაფუძნებული. ამის დასტურად სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარების გასული წლის წინასწარი მონაცემებიც გამოდგება. კერძოდ, 2004 წელს (რომელიც არსებითად არ გამოირჩეოდა არახელსაყრელი ბუნებრივი პირობებით) ქვეყანაში წარმოებული იქნა ცაცილებით ნაკლები სოფლის მეურნეობის პროდუქცია ვიდრე 2003 წელს. შემცირდა მონათმოქმედების პრაქტიკულად ყველა ძირითადი პროდუქციის წარმოება, მათ შორის ხორბლისა 225.4 ათ. ტონიდან 186 ათ. ტონამდე ანუ 17.5 პროცენტული მუხლით. სამარცვლელ სიმინდის შესაბამისად 461.9 ათ. ტონიდან 410 ათ. ტონამდე (11.2%), კარტოფილისა 425.2 ათ. ტონიდან 390 ათ. ტონამდე (8.3 %) ბოსტნეულ-ბალღეულისა 555 ათ, ტონიდან 510 ათ. ტონამდე (8.5 %), ხილის 260 ათ. ტონიდან 160 ათ. ტონამდე (39 %), ყურძნის 200 ათ. ტონიდან 180 ათ. ტონამდე (10 %), ჩაის 25.5 ათ. ტონიდან 20 ათ. ტონამდე (21.6 %), უმნიშვნელო ზრდა აღინიშნა რძის (1.9 %) და კვერცხის (1.5 %), წარმოებაში, ხოლო ხორცის საერთო წარმოება იმავე დონეზე დარჩა. საერთო ჯამში სოფლის მეურნეობის მთლიანი პროდუქციის გამოშვება შემცირდა 161 მლნ. ლარი (ზრდის ტემპი 2003 წლის 110.0 %-დან დაეცა 93.5 %-მდე ანუ 16.5 პროცენტული მუხლით), ხოლო დამატებული ღირებულება 108 მლნ. ლარით.

ხორბლისა და სამარცვლელ სიმინდის ნათესი ფართობის 80 ათ. ჰა-ით შემცირებას, მარცვლეულის საერთო წარმოების 78.4 ათასი ტონით კლება მოჰყვა, რაც აისახა კიდევ პური-პროდუქტებისა და მეცხოველეობის პროდუქტების საბაზრო ფასებზე. სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის ოფიციალური მონაცემებით 1 კვ. პურის ფასი 2002 წლის 0.70 ლარიდან 2004 წელს 0.94 ლარამდე ანუ 34.3 პროცენტული მუხლით გაიზარდა. ძროხის ხორცის, შესაბამისად - 20.5 %-ით, ღორის ხორცის - 12.4 %-ით, ყველის - 26.3 %-ით, რძის - 11.3 %-ით, ხოლო 1 ცალი კვერცხის - 16.7 %-ით.

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების შემცირება უარყოფითად აისახა ეროვნული სასურსათო უმძროების მაჩვენებლებზე. კერძოდ, ხორბლით თვითუზრუნველყოფის კოეფიციენტი შემცირდა 24-დან 18 %-მდე, ანუ 6 პროცენტული მუხლით, სიმინდის - 12 %-ით, კარტოფილის - 10 %-ით, საკონლოს და ღორის ხორცის - 7.0 %-ით და ა.შ. რაც სხვა თანაბარ პირობებში გამოიწვევს მათი იმპორტის მოცულობების და შესაბამისად საგადასმელო ბალანსის დეფიციტის გადიდებას.

აგრარული რეფორმა, რომლის ძირითადი მიმართულება მინაზე კერძო საკუთრების დამკვიდრება, წარმოების სხვა ძირითადი საშუალებების განსახელმწიფოებრიობა და სოფლად ახალი ორგანიზებული-სამართლებრივი ფორმების ჩამოყალიბება იყო, ბოლომდე არც განხორციელებულა. არასრულყოფილად ჩატარდა ასევე საზოგადოებრივ მეურნეობათა რეორგანიზაცია. თავის მხრივ არასრულყოფილმა რეფორმამ ვერ უზრუნველყო სოფლად ახლად წარმოშობილი სამეურნეო სუბიექტების საბაზრო პირობებთან ადაპტაციისათვის კეთილსამიქლო გარემოს შექმნა, შესაბამისი უნარჩვევებისა და ახალი სტერეოტიპების დამკვიდრება. ამასთან, დარღვეულ იქნა მთავარი პრინციპი, რაც რეფორმის კომპლექსურად განხორციელებას მოითხოვს. რეფორმა შეეხო სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების მხოლოდ ნაწილს, მეორე მნიშვნელოვანი ნაწილი კი (სულ 460 ათასი ჰა. საიდანაც 90 ათასი ჰა. ინტენსიური სავარგულია), კვლავ სახელმწიფო საკუთრებაში დარჩა, რომელიც დღემდე არ მუშავდება და პრაქტიკულად უშაქ-

რონოდაა მიტოვებული. მიუხედავად იმისა, რომ შემუშავებული იქნა არაერთი კანონპროექტი, მათი განსახელმწიფოებრიობა (გაიჯარებული მიწების ჩათვლით) დღემდე ვერ მოხერხდა, რაც ხელს უშლის მიწის თავისუფალი ბაზრის შექმნას, სოფლად ინვესტიციების მოზიდვასა და სამეწარმეო აქტიობის ამაღლებას.

მიწის რეფორმის შედეგად ქვეყანაში წარმოიქმნა ერთ მლნ-ზე მეტი ერთ ჰექტრიანი მიწის მესაკუთრე. დანაწევრებული მიწის ფონდის გამსხვილება-გამასივების გარეშე მაღალპროდუქტიული სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მოწყობა, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განახლება, საშუაოთა მექანიზაცია, მიწების მელიორაცია და წარმოების ინტენსიური გზით განვითარებისათვის საჭირო სხვა ღონისძიებების გატარება პრაქტიკულად შეუძლებელია.

სამწესობრივ, რეფორმის შემდეგ მიწების გამსხვილება გამასივების მიზნით გლეხურ, ფერმერულ მეურნეობათა ნებაყოფლობითი კოოპერირების მიმართულებით (არც საწარმოო და არც მარკეტინგულ საფუძველზე) პრაქტიკულად არავფერი გაკეთებულა. პირიქით, ქვეყნის სოფლების დამცუების შემდეგ, ცალკეულ მეფარეებზე გატეხილი მსხვილი მასივების პარცელაცია მოხდა, რითაც დაიკარგა შესაძლებლობა მათზე თანამედროვე ტიპის სპეციალიზებული და ოპტიმალური სიდიდის მეურნეობების ორგანიზებისა.

ამდენად, რეფორმის შედეგად მართალია მოხდა საბჭოური სისტემის საზოგადოებრივ მეურნეობათა დემონტაჟი და მინა საკუთრებაში გადაცემა სოფლის მოსახლეობას (რაც უდავოდ დადებით მოვლენად უნდა იქნეს ჩათვლილი), მაგრამ რეფორმა ფაქტობრივად ამაზე წინ არ წასულა. მიწის მესაკუთრები (გლეხური, ფერმერული მეურნეობები), პრაქტიკულად მარტონი დარჩნენ გადაულახავი პრობლემების წინაშე. მეტიც, მათი უმრავლესობისათვის მინაზე საკუთრება დღემდე მხოლოდ უფლებრივ კატეგორიად რჩება, რადგან ის ეკონომიკურად არ რეალურდება, ანუ მესაკუთრისათვის არ მოაქვს მოგება (მესაკუთრე ძირითადად თვითუზრუნველყოფაზე ორიენტირებული). მიწის მესაკუთრეს მეურნეობის განვითარებისათვის საჭირო კრედიტებზე ხელი არ მოუწვდება. საბანკო კრედიტების მაღალი საპროცენტო განაკვეთების გამო გლეხურ, ფერმერულ მეურნეობებს არ შეუძლიათ ისარგებლონ სესხით, არათუ გრძელვადიანი კაპიტალური დახანდელობისათვის, არამედ საბრუნავი საშუალებების შესაცვლადაც კი. კრედიტის სიძიების გამო რეკაპიტალიზირებული მეურნეობები ვერ შეიძენენ საჭირო მანქანა-იარაღებს, რათა მეურნეობა წარმართონ გაფართოებული კვლეწარმოების გზით და გაზარდონ შრომის ნაყოფიერება.

ცალკე აღნიშვნის ღირსია ხელისუფლების დამოკიდებულება მიწების გასარწყავებასთან, რომელიც ქვეყნის აღმოსავლეთ ნაწილში წარმოადგენს არა უბრალოდ მოსავლის გადიდების, არამედ საერთოდ მოსავლის მიღების უალტერნატივო საშუალებას (აქ შეიძლება გავისხენით 2000 წლის ძლიერი და ხანგრძლივი გვალვები, რომელიც კვალიფიცირებული იქნა, როგორც სტიქიური უბედურება მისგან გამომწვევი უმძიმესი შედეგების გამო. კერძოდ, გვალვების გამო კახეთის, შიდა და ქვემო ქართლის დაახლოებით 130 ათასმა ოჯახმა მნიშვნელოვანი მატერიალური ზარალი განიცადა, ხოლო მთლიანად ქვეყნისათვის მიყენებულმა ზარალმა საერთო ჯამში 400 მლნ. ლარს გადაჭარბა).

მაღალი აგროტექნიკის ფონზე მელიორირებული მიწების სრულად გამოყენების შემთხვევაში შესაძლებელია ქვეყანაში გარანტირებულად იქნეს წარმოებული მარცვლეულის 80 %, კარტოფილის 90 %, ყურძნის 70 %, ხილის 50 % და ა. შ. რაც (თუ გავითვალისწინებთ მელიორირებულ მიწებზე სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა მოსავლიანობის მატების ტემპს), იძლევა საშუალებას მარცვლეულის საერთო მოსავალი საშუალოდ გავადიდოთ 200-250 ათასი ტონით, ყურძნისა 80-90 ათასი ტონით და ა.შ.

მეცნიერ-სპეციალისტთა მიერ გაკეთებული პროგნოზების მიხედვით, უჩვეულო გვალვების გამოწვევით მსოფლიოში მიმდინარე დათბობის ფონზე, ახლო მომავალშიც არ არის გამოირცხელი. ასეთ ვითარებაში მელიორირებული მიწის ფონდი მწირი საბუჯეტო დაფინანსების გამო, გადიდების მაგივრად მცირდება კიდევ. ქვეყნის სარწყავი მიწის ფონდი, რომელიც ახლო წარსულში 470 ათას ჰექტარს შეადგენდა, გასულ წელს განხევრდა, ხოლო მიმდინარე წელს გამოყოფილი საბუჯეტო დეფიანსების გათვალისწინებით შესა-

აგრარული სექტორი თვითდინებაზეა მიშვებული და ხელისუფლება არც ფიქრობს ქმედითი სანარმოო-ეკონომიკური, ტექნიკურ-ტექნოლოგიური, ორგანიზაციულ-სამართლებრივი თუ სხვა რაიმე ღონისძიების განხორციელებას მისი აღორძინებისათვის.

მისაღებია კანონი "სპეციალური აგროსაკრედიტო სისტემის შესახებ", რომლის საფუძველზე უნდა შეიქმნას ეფექტური საკრედიტო მექანიზმი. ის ერთი მხრივ უნდა დაეფუძნოს მსოფლიო აგროსაკრედიტო სისტემის პრაქტიკასა და გამოცდილებას, ხოლო მეორე მხრივ ქართული სოფლის სპეციფიკის და ტრადიციებს.

ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების შესანიშნავი პირობები საქართველოს მიიისა და მთისწინეთის პრაქტიკულად ყველა რაიონს გააჩნია. სადაც უმნიშვნელო რაოდენობით გამოიყენება (ან საერთოდ არ გამოიყენება) მინერალური სასუქები და მცენარეთა დაცვის ქიმიური საშუალებები.

სახელმწიფომ უნდა გაატაროს უფრო ეფექტური ანტიმონოპოლიური პოლიტიკა. რომელიც სოფლად საკონელმწარმოებელს დაცავს არა მარტო უცხოელი, არამედ სამშულო მონოპოლისტი სანარმოების დიქტატისაგან.

ძლოა 100 ათ. ჰ-მდე შემცირდეს, რაც 1913 წლის დონეზე (112 ათასი ჰა) ნაკლებია. ეს ნიშნავს წყალუზრუნველყოფილი ფართობების მკვეთრ შემცირებას და მინათმოქმედების პროდუქციის მნიშვნელოვან დანაკარგს, რომელიც საერთო ჯამში 110-120 მლნ. ლარს შეადგენს.

შექმნილ სიტუაციაში ყველაზე შემაშფოთებელი მაინც ისაა, რომ ხელისუფლებას ბოლომდე არ აქვს გაცნობიერებული არც ის სერიოზული საფრთხეები, რომელიც ქვეყანას შეიძლება შეექმნას ამ მიმართულებით და არც ის სიკეთე, რაც შეიძლება მიიღოს აგრარული სექტორის განვითარებით. მარტო ის ფაქტი, რომ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების აღორძინება განვითარება თავის მხრივ განაპირობებს მასთან მჭიდროდ დაკავშირებული მეურნეობის სხვა დარგების (კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობა, მინერალური სასუქების წარმოება, კომბინირებული საკვების წარმოება, გაჭირვა, ტურიზმი და ა. შ.) ატვტამატურ აღორძინებას და ახალი საშუაო ადგილების შექმნას, რა თქმა უნდა ამ უკანასკნელის სასარგებლოდ მეტყველებს.

მიუხედავად ამისა, აგრარული სექტორი თვითდინებაზეა მიშველებული და ხელისუფლება, არც ფიქრობს ქმედითი სანარმოო-ეკონომიკური, ტექნიკურ-ტექნოლოგიური, ორგანიზაციულ-სამართლებ-

რივი, თუ სხვა რაიმე ღონისძიების, რაც 1913 წლის დონეზე (112 ათასი ჰა) ნაკლებია. ეს ნიშნავს წყალუზრუნველყოფილი ფართობების მკვეთრ შემცირებას და მინათმოქმედების პროდუქციის მნიშვნელოვან დანაკარგს, რომელიც საერთო ჯამში 110-120 მლნ. ლარს შეადგენს.

შექმნილ სიტუაციაში ყველაზე შემაშფოთებელი მაინც ისაა, რომ ხელისუფლებას ბოლომდე არ აქვს გაცნობიერებული არც ის სერიოზული საფრთხეები, რომელიც ქვეყანას შეიძლება შეექმნას ამ მიმართულებით და არც ის სიკეთე, რაც შეიძლება მიიღოს აგრარული სექტორის განვითარებით. მარტო ის ფაქტი, რომ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების აღორძინება განვითარება თავის მხრივ განაპირობებს მასთან მჭიდროდ დაკავშირებული მეურნეობის სხვა დარგების (კვებისა და გადამამუშავებელი მრეწველობა, მინერალური სასუქების წარმოება, კომბინირებული საკვების წარმოება, გაჭირვა, ტურიზმი და ა. შ.) ატვტამატურ აღორძინებას და ახალი საშუაო ადგილების შექმნას, რა თქმა უნდა ამ უკანასკნელის სასარგებლოდ მეტყველებს.

მიუხედავად ამისა, აგრარული სექტორი თვითდინებაზეა მიშველებული და ხელისუფლება, არც ფიქრობს ქმედითი სანარმოო-ეკონომიკური, ტექნიკურ-ტექნოლოგიური, ორგანიზაციულ-სამართლებ-

დროულადაა მისაღები კანონი "სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების შესახებ". ამას მოითხოვს წერილკონტურისა და დანაწევრებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფონდის გამსხვილება-გამასივების ინტერესები. კანონმა უნდა დაარეგულიროს სოფლად კოოპერატიულ სანარმოთა ორგანიზაციის, ფუნქციონირების, სახელმწიფოსთან საგავალსაშუალო ურთიერთობის და სხვ. საკეფიკური საკითხები, ხელი შეუწყოს წერილ გლეხურ მეურნეობათა გამსხვილებას. პირველ ეტაპზე პორიზონტალური სანარმოთა მარკეტინგული კოოპერაციის დაარეგულირება და სოფლო-სამეურნეო ტექნიკა და ინვენტარი, მინერალური სასუქები, მცენარეთა ქიმიური დაცვის საშუალებები და სხვ. ფასების ზრდის ტემპი 2-ჯერ და მეტად აღემატება სოფლის მეურნეობის პროდუქციას ფასების ზრდის ტემპს).

დაბოლოს, სოფლის მეურნეობაში გადაუწყვეტელი პრობლემების ასეთი სიმრავლის ერთ-ერთი მიზეზი, მისი მართვის არასრულყოფილ სტრუქტურულ, ადმინისტრაციულ და ინსტიტუციურ რეფორმაში უნდა ვეძოთ. საბაზრო ურთიერთობათა შესატყვისი მართვის მოდელის დანერგვა, სოფლის მეურნეობის სამინისტროის მთელ სისტემაში კომპლექსურად უნდა განხორციელდეს. პრობლემების დარეგულირება და სოფლად საკონელმწარმოებლისათვის მასტიმულირებული გარემოს შექმნა, ხელისუფლებისათვის პირველ რიგის პრიორიტეტად უნდა იქცეს. რისთვისაც შესაშუშავებელია აგრარული პოლიტიკის ახალი კონცეფცია, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება, საქართველოს მრავალდარგოვანი სოფლის მეურნეობის დაცვა-აღორძინება და ის რეალობები, რომელსაც საბაზრო ეკონომიკა კარნახობს აგრო-ნორმატიული აქტის მიღების აუც-

ილევლობა განპირობებულია იმით, რომ ეს მინები სასურსათო პროდუქციის წარმოების გადიდებას მნიშვნელოვან რეზერვს წარმოადგენს. ასევე, მათი სრული ეფექტით გამოყენებისათვის საჭიროა დამუშავებული იქნეს მიწის ქირავნობის უფრო ნათელი (სრულყოფილი) კანონმდებლობა (რომელიც გაითვალისწინებს იჯარით აღებული მიწის მემკვიდრეობით გადაცემას და იმავე მინაზე სარგებლობის უფლების გაყიდვას, რაც მას ბაზრის სუბიექტად აქცევს) და სტიმულირების შესაბამისი ღონისძიებები (მიწის გადასახადის ან იჯარის განაკვეთების შემცირება, ყაშირი და ასევე ასათვი-სებელი მიწების (მაღალი მთის სასაზღვრო ზოლში მიტოვებული სოფლების აღორძინება) გარკვეული დროით გადასახადისაგან განთავისუფლება და სხვ, რაც შესაბამისი ნორმატიული აქტით უნდა იქნეს დაწესებული).

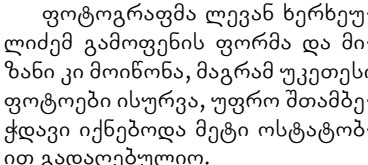
ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების შესანიშნავი პირობები საქართველოს მთისა და მთისწინეთის პრაქტიკულად ყველა რაიონს გააჩნია, სადაც უმნიშვნელო რაოდენობით გამოიყენება (ან საერთოდ არ გამოიყენება) მინერალური სასუქები და მცენარეთა დაცვის ქიმიური საშუალებები. აქ ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციის წარმოების დანერგვა (ეკოკავშირის რეგლამენტებით) (სტანდარტებით) წაყენებული მოთხოვნების სრული დაცვით), არამარტო ადამიანების ჯანმრთელობაზე ზრუნვად, არამედ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ ღონისძიებად უნდა იქნეს მიჩნეული, რადგან წვენი საწარმოო მამულების შექნე ქვეყანას, მხოლოდ ეკოლოგიურად სუფთა პროდუქციით შეუძლია შეაღწიოს და დამკვიდრდეს ევროპულ ბაზარზე.

სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოებისათვის დამახასიათებელი სუბურობა და ის რეალობა, რომ მოსავლის მიღება პრაქტიკულად მეტეოროლოგიურ პირობებზეა დამოკიდებული, ობიექტურად აყენებს საკითხს, ფერმერთა ინფორმაციისა და ადრეული გაფრთხილების (პროგნოზირების) სისტემის შექმნისა და სოფლად საკონელმწარმოებელთათვის მოსავლისა და ქონების სადაზღვევო სისტემის ამოქმედების აუცილებლობაზე. რაც საწყის ეტაპზე, სახელმწიფოს მხარდაჭერითა და თანამონაწილეობით უნდა განხორციელდეს.

სასურსათო ბაზარი დღეისათვის პრაქტიკულად ღიაა მსხვილმაშაბამიან და შედარებით იაფი პროდუქციისა და ნედლეულის იმპორტისათვის, რაც ნეგატიურად აისახება სამშულო აგროსასურსათო სექტორის ფუნქციონირებაზე. სასაკუთრებოთი კი მის საბაზო დარგზე - სოფლის მეურნეობაზე. ბაზრის დაცვა უნდა დაეფუძნოს იმპორტირებულ სურსათისა და ნედლეულზე საბაზო ტარიფების დანესების უფრო მოქნილ ტაქტიკას, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდირებული სეზონური საბაზო ტარიფების შემუშავებასა და ამოქმედებას.

სახელმწიფომ უნდა გაატაროს უფრო ეფექტური ანტიმონოპოლიური პოლიტიკა, რომელიც სოფლად საკონელმწარმოებელს დაიცავს არა მარტო უცხოელი, არამედ სამშულო მონოპოლისტი სანარმოების დიქტატისაგან. ამას მოითხოვს სოფლის მეურნეობის პროდუქციასა და მისი აღწარმოებისათვის საჭირო მატერიალურ-ტექნიკურ საშუალებებზე ჩამოყალიბებული ფასების პარიტეტის დარეგულირების ინტერესები (ამჟამად, სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის მონაცემებით, სამრეწველო წარმოების ისეთ პროდუქტებზე, როგორიცაა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა და ინვენტარი, მინერალური სასუქები, მცენარეთა ქიმიური დაცვის საშუალებები და სხვ. ფასების ზრდის ტემპი 2-ჯერ და მეტად აღემატება სოფლის მეურნეობის პროდუქციას ფასების ზრდის ტემპს).

დაბოლოს, სოფლის მეურნეობაში გადაუწყვეტელი პრობლემების ასეთი სიმრავლის ერთ-ერთი მიზეზი, მისი მართვის არასრულყოფილ სტრუქტურულ, ადმინისტრაციულ და ინსტიტუციურ რეფორმაში უნდა ვეძოთ. საბაზრო ურთიერთობათა შესატყვისი მართვის მოდელის დანერგვა, სოფლის მეურნეობის სამინისტროის მთელ სისტემაში კომპლექსურად უნდა განხორციელდეს. პრობლემების დარეგულირება და სოფლად საკონელმწარმოებლისათვის მასტიმულირებული გარემოს შექმნა, ხელისუფლებისათვის პირველ რიგის პრიორიტეტად უნდა იქცეს. რისთვისაც შესაშუშავებელია აგრარული პოლიტიკის ახალი კონცეფცია, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება, საქართველოს მრავალდარგოვანი სოფლის მეურნეობის დაცვა-აღორძინება და ის რეალობები, რომელსაც საბაზრო ეკონომიკა კარნახობს აგრო-ნორმატიული აქტის მიღების აუც-

በፍጥነት

მომავალა ნინო ჭიკაბაძე

დედობრივი ინსტიქტის დაქვეითების სინდრომი?

ყველასათვის კარგად ცნობილი თბილისის სამედიცინო კოლეჯის სტუდენტების პრობლემებზე, მანიფესტაციებზე, მოთხოვნებზე, ულტიმატუმებზე, რომლებმაც თბილისის ბოლო კვირის ცხოვრება ასე აქტიურად მოიცვეს, ჩემი აზრის გამოთქმა, დანერა დიდი ხანია მინდოდა, მაგრამ ერთი მარტივი მიზეზის გამო ამდენი დღე თავს ვიკავებდი. კოლეჯის სტუდენტებს შორის ერთი-ორი ჩემი ახლობლის შვილიც იყო და ჩემი აზრის, პოზიციის სახალხოდ გამოსატყთი მათი წყენილება არ მინდოდა. დაბნეულობისა და ნერვიულობის პირველი დღეები რომ გავიდა, ჩემი ახლობლების შვილებმა და მათმა მშობლებმა რეალურად აწონ-დაწონეს, არსებულ ვითარებას გულწაწყნად, მაგრამ შეეფერნ და მშვიდად სწავლა განაგრძეს, მისაღები გამოცდებისთვის მომზადება დაიწყეს და მანიფესტაციის სტუდენტებს კარგვებიან აღარ შეუერთდნენ. ამით კი მე ხელ-ფეხი გამიხსნეს, აზრის გამოთქმის თავისუფლება მომანიჭეს და რაც მთავარია, მათი პოზიციის შემხედვარეს, ჩემი მათადმი პატივისცემა კიდევ უფრო ამაღლეს.

სამედიცინო კოლეჯის თემა ამ კვირაში, სამაშრუტო ტექნიკად დანეყებული, "მარიოტის" კაფეთი დამ-

თავრებული, ყველაგან იჩნეოდა და როგორც გვჩვენია, ქართული საზოგადოება მომენტალურად გაიყო, დაპირისპირდა და გააქტიურდა. უფრო სწორედ კი, გააქტიურდა, გააგრესიულა მხოლოდ სამედიცინო კოლეჯის ხელმძღვანელობის, სტუდენტების და მშობლების მხარდამჭერი ნაწილი. რეფორმის, ახალი კანონის, განათლების სამინისტროს და, ჩემი აზრით, ელემენტარული ლოგიკის დამცველი კი, როგორც ყოველთვის, უფრო პასიურ მხარეს წარმოადგენდნენ. ბრძოლის ველზე კი კვლავ ერთპიროვნულად, მართალია სრულიად დამაჯერებლად, მაგრამ მაინც სულ მარტო, კახა ლომია დატოვეს საბრძოლველად. მერაბ მდინეჯერ შეიძლება განათლების სამინისტრო, პირადად მინისტრი საზოგადოების ერთი მუჭა ნაწილის აგრესიულობის და მეორე, უფრო მძლავრი ნაწილის ინერტულობის მსხვერპლი თუ არა, იბეჭეტი მაინც იყოს. სწორედ ამიტომ, თავს უფლებას ვაძლევ, ამ წერილით ჩემ გარშემო არსებული აზრი გამოვხატო, გადმოცეყო.

ასოლუტურად დარწმუნებული ვარ იმაში, რომ თითოეულ ჩვენგანს ცხოვრების განმავლობაში ექიმი, სამ-

წუხაროდ, არავრთხელ დაგვჭირვებია და თუნდაც ერთი-ორ ისეთ ექიმს გავაყრივართ, რომელსაც ჩვენთვის შეცდომითი დიაგნოზი დაუსვაბს, არასწორი მკურნალობა დაუნიშნავს. ქართულ მედიცინაში არცთუ სახარბიელო კვალიფიკაციის ექიმების სიჭარბე, მაგონია, რომ სიახლდ არავისთვის მშობლების მხარდამჭერი ჩვენგანი არ უნდა იყოს. ნებისმიერი ჩვეგანი ყველა ძალით ვცდილობთ ხოლმე ან სხვადასხვა დარგში არსებულ თითო ცნობილ ექიმთან მოვხედეთ, ან არსებული და არარსებული სახრების საზღვარგარეთ ნავიდეთ სამკურნალოდ, რომ უცოდინრობისგან, არაბროფესიონალიზმისგან, შეცდომისგან თავი დავიხვლით. არაკვალიფიკაციური ექიმების მთელი არმია კი სწორედ კოლეჯების, კერძო ინსტიტუტების და სამედიცინო უნივერსიტეტის აღზრდილები და მათ მიერ დიპლომირებულიები არიან. ქართული საზოგადოების ნაწილი კი გაუცნობიერებლად იმას იცავს, რასაც შესაძლებელია, ადრე თუ გვიან, თვითონვე შევნიროს. სტუდენტებს რომ კოლეჯსა და უნივერსიტეტს შორის დადებული კონტრაქტის ხარჯზე თავი უკვე მესამე კურსის სტუდენტები ეკონათ და კანონის ცვლილების შედეგად საერთო

ეროვნულ გამოცდებში მონაწილეობა, თავიდან მეცადინეობა, ნერვიულობა ეზარებათ, მეტ-ნაკლებად მესმის. აი, მშობლების ნაწილს რა უნდა, ეს ბევრისთვის გაუგებარია. რამდენადაც მე წარმომიდგენია, მშობელი ყოველთვის მხოლოდ და მხოლოდ საკუთარი შვილის ინტერესებიდან უნდა გამოდიდეს. რატომ არ ესმით, რომ მათი შვილების ინტერესებშია კარგ სპეციალისტად, მცოდნე ექიმად და რაც მთავარია, ზნეობრივ პიროვნებად, მოქალაქედ ჩამოყალიბება, ეს აუხსენელია. აუხსენელია, როდესაც ხედავ, დედა შვილის მომავალს, ცოდნას, ზნეობას გურამ შარაძეს, ელიზბარ ჯავახიძეს, დოდო გუგუშაშვილს რომ ალახივნებს. აუხსენელია, როდესაც დედა შვილს სასკულისაგან, შანტაჟის დელემენტარული პროვოკაციის იარაღად აყენებინებს. აუხსენელია, როდესაც დედის დედური ინსტიქტი კი არაფერს აგრძნობინებს. ნუთუ კოლეჯის სტუდენტთა დედების ნაწილი ვერ უნდა გრძნობდეს, რომ საფრთხე მათ შვილებს არა საერთო ეროვნული გამოცდების სახით, არამედ კურსის სტუდენტები ეკონათ და კანონის ცვლილების შედეგად საერთო

ობით შვილებს ურყენის, წამლავს. აუხსენელია, როდესაც დედა შვილს ისეთი ცხოვრების, აზროვნების, ხედვის დამოქმედების სტილისკენ უბიძგებს, რომელიც ნებისმიერი ცივილიზებული საზოგადოებისთვის მიუღებელია. აუხსენელია, როდესაც დედა პირველივე შექმნილი დაბრკოლებისგან იმდენად ბრძანდება, რომ ვერ ხედავს, მისი შვილის მომავალი ვის მართლა აწუხებს და ვის არა. ნუთუ კოლეჯის სტუდენტთა რომელიმე მშობელს ერთი წამით მაინც ჰგონია, რომ სკანდალიდან სკანდალისკენ, ხმაურიდან ხმაურისკენ, ტელეკამერიდან ტელეკამერიასკენ მორბენალ ამ პიენებს მართლა მათი შვილების ბედი აწუხებთ, მათთვის იბრძვიან, მათ ინტერესებზე ფიქრობენ? დედეები ოდითგან შვილებს სამშობლოს, რწმენის, რელიგიის დასაცავად უშვებდნენ, ქვეყნის სიძლიერეს, ინტერესებს სწირავდნენ, მაგრამ მისაღები გამოცდების ჩაბარების თავი ვინადაცილების მიზნით დედა საკუთარ შვილს სამომხლოდ ნებაყოფლობით სვამდეს, ხალისითა და სულელური სიამაყით უშვებდეს, ასეთი რამ ჩვენ ბევრის მზანველ პოლიტიკოსებსაც, საზოგადოებასაც კი არ გაუგია.

ამისწინთ, რას სწირავენ საკუთარ შვილებს და რატომ? რომ თუნდაც ერთი ზედმეტი წელნიად არ ისწავლონ? რომ არ გადაიღლონ? რომ სადმე არ დაბავიანონ? რომ ექიმებს, შემთხვევით, დაბალი ლობე არ ეგონით? თუ სწავლაში "გადაყრილი" ფული ენანებათ? თუ იაფად დაპირებულ დიპლომს მისტირიან? თუ საკუთარ ამბიციებს ვერ თმობენ? თუ ურჩევნიათ, დღეს გაიმაჯოვონ და ხვალ მათი შვილები იყვნენ დამარცხებული, უშუშევარი, და 21-ე საუკუნის მოთხოვნების ფონზე, უსურსინი? ნუთუ საკუთარი შვილების ფსიქიკა, ჯანმრთელობა, მორალი, ზრდილობა, სახელმწიფოებრივი აზროვნება, მოქალაქეობრიობა, პიროვნული მომავალი დედისთვის ხელშეუხებელი, უზენაესი არ უნდა იყოს? მეც დედა ვარ, სამი შვილი მყავს, სამივე სტუდენტი და მისაღები გამოცდების რთული, მძლავრ პერიოდშიც გავლილი მაქვს და განათლების სისტემაში მომხდარი ცვლილებების გამო მათი შვილებისთვის შექმნილ პრობლემებზე ნერვიულობა შესანიშნავად მესმის. მაგრამ, რამდენადაც ბუნებრივია მშობლების ნერვიულობა, ბევრის მზანველ პოლიტიკოსებსაც, საზოგადოებასაც კი არ გაუგია.

არაბუნებრივი და მიიმე საყურებელია, როდესაც მშობელი შვილს სხვის პოლიტიკურ თამაშს, შანტაჟს, მართვად პროვოკაციას სწირავს. ერთი ზედმეტი გამოცდის ჩაბარების თავიდან აცილების მიზნით სასწორზე დებს იმას, რასაც ფასი არ აქვს. დარწმუნებული ვარ, რომ სამედიცინო კოლეჯის სტუდენტები დამშვიდებიან, კანონს კანონიერად დაექვემდებარებიან, მისაღებ გამოცდებს ერთობლივად ჩააბარებენ, მცოდნე ექიმები დადგებიან, მაგრამ ვინ მოგვცემს გარანტიას, რომ ერთხელ ასეთი დოზით მიღებული სასკულისაგან და ელემენტარული უზნეობის მომწამველი მაგალითი, ასეთი ახლო დისტანციიდან მათ გვერდზე ნანახი გურამ შარაძე მათთვის უშედეგოდ ჩაეღოს, მათ მომავალს საშუალო დაღს არ დასავსებთ, მძლავრ პერიოდშიც მეც გავლილი მაქვს და განათლების სისტემაში მომხდარი ცვლილებების გამო მათი შვილებისთვის შექმნილ პრობლემებზე ნერვიულობა შესანიშნავად მესმის. მაგრამ, რამდენადაც ბუნებრივია მშობლების ნერვიულობა, ბევრის მზანველ პოლიტიკოსებსაც, საზოგადოებასაც კი არ გაუგია.

ბთხოვთ, კოსტოუმი გადააგდეთ!

ადამიანი ჩაცმულობით რომ არ განისაზღვრება, ეს ვიცი, წინასწარ მე თვითონ ვამბობ. ისიც ვიცი, რომ სუფთა, მაგრამ დარიბული ჩაცმის უკან შეიძლება დიდი პიროვნება, ინტელექტი იმალებებოდეს. ლამაზი, მოდური, ძვირფასი ჩაცმულობა კი მატყუარი ეფექტის მატარებელი იყოს და მის მიღმა პიროვნული სრული სიცარიელე, ღირებულებების არარსებობა იკითხებოდეს. ნებისმიერ სოციალურ ფენას, პროფესიის წარმომადგენელს ჩაცმულობის საკუთარი ხელწერა აქვს. პოპმა, შემოქმედთა კასტა საკმაოდ სპეციფიკურად იცვამს. ბურჟუაზია ზოგჯერ კლასის წარმომადგენლებსაც ერთი მუხედვით ცნობ, თუმცა ისევე, როგორც გლეხებს, მუშებს ან საშუალო ფენის ინტელიგენტებს. მხატვარი, მუსიკოსი, ბანკირი და ჩინოვიკი არასდროს ერთნაირად არ იცვამენ. კინოსტარმა და მოუბიზნესი ჩაცმის სტილის განსაკუთრებული ეფექტურობით, მოამბეჭდაობით გამოირჩევა. ის-

ეთი ლიტერატურული ნაწარმოები არ არსებობს, რომელშიც გმირის ზუსტი დახასიათების მიზნით მისი ჩაცმულობა არ იყოს აღწერილი. კარგად ჩაცმული ადამიანის ის თივლება, ვისაც ლამაზი ტანსაცმლის პარალელურად საკუთარი ინდივიდუალობაც ეტყობა და მაღაზიის ვიტრინაში გამოდებული მანეკენით არ არის გამოწყობილი. ზედმეტი არაფერშია კარგი, მაგრამ ჩაცმაში განსაკუთრებით მიუღებელია. ზედმეტად ჩაუტყმელი ადამიანი საზრიალოა. ზედმეტად ჩაცმული, რომ იტყვიან, საკუთვედ გამოპრანჭული, გალოკილი კი - სასაკილო. კარგი ჩაცმა ყველას უყვარს - კაცებსაც, ბავშვებსაც, მოხუცებსაც და განსაკუთრებით, ქალებსაც. კარგი ჩაცმა ყველას უხდება, მაგრამ ყველას არ შეუძლია. სხვების ჩაცმულობაზე ჭორაობენ, არჩევენ, იწონებენ და იწუნებენ. ლამაზად, ეფექტურად, მოხდენილად ჩაცმულად წელობენ და ცდილობენ, შთაბეჭდილება შექმნან, ვითომ არ

წვალობენ, არც აინტერესებთ, მაგრამ დიდი ხნის დამტკიცებულია, რომ ტანსაცმელი ტყულის სამუშალებას არ იძლევა და ადამიანს მომენტალურად მაინც ეტყობა, საკუთარ ჩაცმულობაზე თუ იფიქრა.

ჩაცმის მანერა, მოდა დღეს ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარულ, გაანალიზებულ, შესწავლილ სფეროდ ითვლება. მისი სამომავლო მთელი იმპერიები იქმნება, ინერგება, უდიდესი ფული ტრიალებს და მეკრავები, მოდის დიზაინერები შემოქმედების უმაღლეს რანგში არიან აყვანილი. და მაგალითად, მიერ კარდენი ან ივ სენ ლორანი კლასიკოსებად აღიარების გარდა, უფრო მდიდრები და პოპულარულები არიან, ვიდრე ნებისმიერი შევნიერი და კინოფარსკაცალიც კი.

მოფელი პოლიტიკოსი ელიტა, ბევრი გლობალიზმის პრობლემის პარალელურად, სხვა უბრალო მოკვადეების მსგავსად საკუთარ ჩაცმულობაზე ფიქრობს. თითოეულ მათგანს საკუ-

თარი იმიჯშეიკერი, მრჩეველი ჰყავს. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, პოლიტიკოსების თითოეული საჯარო გამოსვლა, ხალხში გაბრუნის შემდეგ მათი ჩაცმულობა კრიტიკის ქარცეცხლში ტარდება. ძლიერებს ამა ქვეყნისა ვის აღარ ადარებენ, ხან ჰუტჩინს მსგავსად - მეკუპოვებს, ხან დალაქს, ხან შხარეულს და ხან ტანსაცმელ ფერმერს. ინგლისის დედოფლის გარდერობის თითოეული დეტალი მსოფლიო პრესის გარჩევისა და კრიტიკის საგანია ავერ უკვე ათწლეულების მანძილზე. არ არსებობს სიმძლვე, რომელზეც მდგომარე ჩაცმა არ ეშთადრედს და რომლის კრიტიკა აკრძალული ან ტაბუდებული იყოს.

ჩაცმა ქართველ პოლიტიკოსებსაც, ხელისუფლების წარმომადგენლებსაც უყვართ და უნდათ. ისინიც ცდილობენ, ფიქრობენ, წვალობენ, მაგრამ ყველაზე ეფექტური ქართული პოლიტიკოსის დასახელება მაინც ძალაში გამოჭირდება. მაგალით-

ად შალვა ნათელაშვილმა წარმოუდგენელი ძალისხმევის მიუხედავად, რალაც უცნაური მდამით "ლოსკი" ვერა და ვერ მოიპორა. პარლამენტის თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძე, კოალიციის ზედმეტად მხირი ცვლისა და სიძირის მიუხედავად, ბიუროკრატიულ ელფერს ვერა და ვერ გასცდა. კახა ბენდუქიძის ხაზგასმულ ჩაცმულობას "ნეგლეე" სტლიში ჩაცმა ჰქვია. მისაშვილის მცდელობები კი საბჭოთა დროში "შტატინკის" სტილად წოდებულ სტილს მაგონებს. ქართულ მთავრობაში ახალგაზრდების მოჭარბების შედეგად ხელისუფლებაში ჩაბნის უფრო თავისუფალი, ნაკლებად ბიუროკრატიული სტილი გაჩნდა და ხან ტანსაცმელ ფერმერს. ინგლისის დედოფლის გარდერობის თითოეული დეტალი მსოფლიო პრესის გარჩევისა და კრიტიკის საგანია ავერ უკვე ათწლეულების მანძილზე. არ არსებობს სიმძლვე, რომელზეც მდგომარე ჩაცმა არ ეშთადრედს და რომლის კრიტიკა აკრძალული ან ტაბუდებული იყოს.

განსაკუთრებული შოკით ან გემოვნებით მაინც ვერავის გამოეყოფ.

თბილისის საკრებულო, რომელიც უმეტესად სხვადასხვა პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლის არის დაკომპლექტებული და ამავე დროს თბილისის და თბილისელების სახეს, მათ არრატულ ელფერს ვერა და ვერ გასცდა. კახა ბენდუქიძის ხაზგასმულ ჩაცმულობას "ნეგლეე" სტლიში ჩაცმა ჰქვია. მისაშვილის მცდელობები კი საბჭოთა დროში "შტატინკის" სტილად წოდებულ სტილს მაგონებს. ქართულ მთავრობაში ახალგაზრდების მოჭარბების შედეგად ხელისუფლებაში ჩაბნის უფრო თავისუფალი, ნაკლებად ბიუროკრატიული სტილი გაჩნდა და ხან ტანსაცმელ ფერმერს. ინგლისის დედოფლის გარდერობის თითოეული დეტალი მსოფლიო პრესის გარჩევისა და კრიტიკის საგანია ავერ უკვე ათწლეულების მანძილზე. არ არსებობს სიმძლვე, რომელზეც მდგომარე ჩაცმა არ ეშთადრედს და რომლის კრიტიკა აკრძალული ან ტაბუდებული იყოს.

რომ თბილისის მერიამ ახალი კადრების დაკომპლექტებისას ერთი იმიჯშეიკერი გაითვალისწინონ? მისი უმეტესად სხვადასხვა პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლის არის დაკომპლექტებული და ამავე დროს თბილისის და თბილისელების სახეს, მათ არრატულ ელფერს ვერა და ვერ გასცდა. კახა ბენდუქიძის ხაზგასმულ ჩაცმულობას "ნეგლეე" სტლიში ჩაცმა ჰქვია. მისაშვილის მცდელობები კი საბჭოთა დროში "შტატინკის" სტილად წოდებულ სტილს მაგონებს. ქართულ მთავრობაში ახალგაზრდების მოჭარბების შედეგად ხელისუფლებაში ჩაბნის უფრო თავისუფალი, ნაკლებად ბიუროკრატიული სტილი გაჩნდა და ხან ტანსაცმელ ფერმერს. ინგლისის დედოფლის გარდერობის თითოეული დეტალი მსოფლიო პრესის გარჩევისა და კრიტიკის საგანია ავერ უკვე ათწლეულების მანძილზე. არ არსებობს სიმძლვე, რომელზეც მდგომარე ჩაცმა არ ეშთადრედს და რომლის კრიტიკა აკრძალული ან ტაბუდებული იყოს.

კოტაჟი კინოს გადაღება მორიდომა

ამ რამდენიმე დღის წინ კინოთატრ "ამირანის" ფოი ნებისმიერი კინოპრემიერისთვის შესაშური ხალხმრავლობით გამოირჩეოდა. ლამის თორმეტ საათზე, საპროგრამო კინოსიანების დასრულების შემდეგ კინოთატრში ფაქტობრივად ყველა თაობა იყო წარმოდგენილი - ჯინსებში ჩაცმული შვილი-შვილებიდან დანეყებული, ჩვენების ნერვიულად მომლოდინე ბებიებით დამთავრებული. თაობების ამგვარი მრავალფეროვნების მიუხედავად, მაყურებელთა ჭარბ უმრავლესობას თინეიჯერები წარმოადგენდნენ, ანუ ის თაობა, რომლისთვისაც და რომლის მიერ შეიქმნა ფილმი. თხოუმტიკი წლის სკოლის მოსწავლე ახალბედა რეჟისორმა კოტე გვერდში აპოუდა, გაუგო, დაუ-

ფილმი "კომპლექსი" ხომ პირველ რიგში სწორედ თავისივე თანატოლებისთვის გადაიღო. ალბათ, ყველა დამეთანხმებით, რომ როცა თხოუმტიკი წლის ბავშვს რალაცის გაკეთებას იწადობებს, ისეებს და ჩანაფიქრი მიჰყავს სხვადასხვად ბოლომდე მიჰყავს, საქმეს აკეთებს, დღესდღეობით ესეც დასაფასებელი და აღსანიშნია. მით უმეტეს კი მაშინ, როდესაც ეს საქმე ბევრად უფრო გამოცდილ პროფესიონალზე უფრო გულწრფელად გამოისდის. კოტმე ფილმის გადაღება მოინდომა, მიდგა-მოდგა, მშობლებსაც და რომლის მიერ შეიქმნა ფილმი, თხოუმტიკი წლის სკოლის მოსწავლე ახალბედა რეჟისორმა კოტე გვერდში აპოუდა, გაუგო, დაუ-

TV 3600000000

19 მარტო

 ՀԱՄԱՏՅՈՒՆ - 2

08.00 კლასიკა 09.00 კურიერი 09.30
"ფეტიქია" 11.00 სერიალი "ტარზანი"
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 კურიერი 12.20
გაილიმეთ ფარული კამერა 12.50 მხ.
ფილიმი "ანა პაპილოვა" (გ) 15.20 მხ. ფილ.
ჩი "ინგლისური მკვლელობები" (გ) 17.00
სერიალი "ადამსების ოჯახი" 18.20 ჩემ-
პიონთა ლიგის მიმოხილვა 19.00 მხ. ფილ-
მი "მალალი ქვერ მამაკაცის დაბრუ-
ნება" 22.00 შაბათის ღამის შოუ 23.00
"ფსიკო" - მხ. ფილიმი "გამარჯობა" (გ)

რეჟ. იასუძირო ოძუ. 02.00 კურიერი
02.20 მხ. ფილმი "პიანისტი" (18)

TV5

06.00, 08.00, 10.00(კანადა) 12.00, 15.00(ბელგია) 16.00, 18.00, 20.00, 24.00, 02.35(მედიცინა), 02.00(ფიზიკა), 04.00 TV-5-ის საინფორმაციო გადაცემები. 11.00, 14.00, 19.00, 22.00 TV-5-ის საინფორმაციო გამოშვებები. 07.30 ღია ბარათი "გურმანი" 08.00 საუბრები მრგვალი მაგიდის გარშემო. 08.25 საბავშვო შეყენებითი გადაცემა. "ბილემ-ბილემ" 09.30 გადაცემა: აღმორჩენა.

12.20 გამარჯვება თუ ქალთა სეფდა.
ტელესერიალი. **14.00** მედიჩის ბიბლიო-
თეკა. **18.35** კითხვები ჩემპიონისთვის.
ტელეთამაში. **19.05** მოლიერისა და-
ლოლის ბავშვები. **23.00** ვიეტნამის ომი.
დოკ. ფილმი. **24.30** მასველები. ტელე-
სერიალი.

07.50 "მთავარი" 08.00 "ფორმულა-1"
09.00 ანიმ. ფილმი "შუქურა სოლტი"
09.20 საბავშვო სერიალი "ჯუნგლის კა-

სინი 09.45 სექსუალურ "ერთი რამისმოკლედ"
სიყვარული, დღევანდელი რომ სიყვარულმა
11.00 "ტექსი" (გამ.) 12.00 "სიყვარული"
12.20 დოკ. ფილმი "მარტოობისკენ"
მეზენა დარ უნგრული 13.20 მს. ფილმი
"მეგამურები" 15.00 მუსიკა-ბარი ვითარდება
16.00 "პოლმარკ"-დინიდიდი 17.00. დოკ.
დოკ. ფილმი "კარლოს დიდი"-ლი ს.
18.00 მუსიკალური 18.10 არქივ-ქართული
ლი საგლობელი 18.30 "მრჩამა"-ნარ.
კომანია 19.10 დოკ. ფილმი "მზაზურისმოკლედ"
ბერი"- ვენა 20.00 "მთავარი"-სიხვედრის
პროგრამა 20.30 სერიალი "დამაპყრობელი"

21.30 "რაციო" - გაგა ნიუჟარძე 22.30
 "ჩვენ" 23.45 ბიოგრაფიული პორტრე-
 ტები - რუზველტი 00.45 მხ. ფილმი "სი-
 ყვარულის გაელვება" (15) 02.00 საინფ.
 გამოშვება

11.00 მხ. ფილმი "ნითღებს შორის" (გ)
13.00, 00.30 ტუნ-ემ 19.00, 20.30, 00.00
საინფორმაციო პროგრამა "დღეს"
19.30 საწინდარი 20.10 საბავშვო პრო-
გრამა "სტუმრად ჩიკოსთან" 21.00 მხ.
ფილმი "ამერიკელი ვეფხვები" (გ)

22.30 გადაცემა "შავლეგო"

202

10.00 დებატები (განმ.) 12.00 მუსიკალ-
ურ-გასართობი გადაცემა "პროპაგან-
და" 13.00 სერიალი "დიდი სახლი" (განმ.)
14.00 მუს. გადაცემა "პროპაგანდა"
18.00 მუსიკა 22.00 სერიალი "დიდი სახ-
ლი" 23.00 დებატები 202-ზე

860

08.50 მუსიკა **09.30** ანიმაციური ფილმი
"იასამნის ციხესიმაგრე" **10.00** რუსული

მუღტადის ბრძოლა 11.00 კრძ. სერიალი 11.30
სერიალი "პატარა დიდი ბიძა" 12.00 სკოლა "ვუპი" 12.30 ტელევიზორნალი "საცხე" 13.00 სერიალი კარბაბერენი 14.00, 17.20 20.00 მზერა 14.15 მხ. ფილმი "თამაში თოხ ხელში" (გ) 16.15 ფილმი 16.30 ტურციის საოცარი სახლი 17.20 სერიალი "კარბაბერენი" 17.50 ქართ. მხ. ფილმი 19.45 მუსიკა 20.30 დრამა "გაუგის მშობელი" 21.30 ფარფლული კაპირა 22.00 კრიმ. სერიალი "სოქ" 23.00 მხ. ფილმი "შის ბნელი ფიგურა" 23.10 (ბრედ ზოლი) 00.30 მხ. ფილმი "ყვი-ფილმი თათბის საიდუმლო" (გ) (დენი პო-

მეორე აზრი

19.00 სერიალი "წერილვარსკვლავთა
ლაშქარი" 19.50 ტელეზღაპარი 20.05 სერია-
ლი "ჩემი საყვარელი ოჯახი" 20.30 დოკ-
ფილმი "დუბლინი" 21.20 სატ. ფილმი
"პეტრიწონი" 22.10 კინოსეანსი "მოკვე-
თილი"

იპედო

09.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00
 01.30 ქორეოა 09.10, 13.15, 02.10 იტალია
 ის მსოფლიოში 09.30 ანიმ. ფილმი
 ნინიბის სახლი თავგადასავლი 10.30
 "უცხო ახალი" 11.00 "ვენი გზის ანი-
 მები" 11.20 "რაი, რაი" 11.30 "მედიტა-
 ლა" 11.45 "დოლის ფილმი" 12.40
 16.15, 01.30 ტე-ბრავები 13.25 მ. ფილ-
 მის "ბრეტანიკა" (კ. ბისე) 15.15 უცხო-
 ის საქართველო 15.45 ნუთისფერი
 16.30 "ზაბა" ს. ჭურჭალი 17.10 აღდგ. სე-
 რიალი "მსოფლიოს ყველაზე დიდმალი"
 ადგილი 18.05 "პირველი მსხვერ-
 ჱი" 19.30 ვაკე-ნუსი 20.00 სერიალი "მან-
 ვერის ადგილი უცვლელია" მე-3
 21.15 ტელე-ბრ 22.30 მ. ფილმი "ადე-
 ლა" (ა) (კოლინ ჰარელი)

09.00 საინფ. დაიგეგმა 09.30 კომედია
"თავებზე ნადირი" 11.00 "მგზავ-
ნი" 11.30 კომედია "ტუდი ხასიათი"
13.10 მხ. ფილმი "მოკლე ოღონდ ახლა-
და" 15.30 მუსიკა 16.00 მულტფილმი
17.15 "ტატა-ტატი" 17.30 საინფ. დაიგე-
გმა 17.50 მუსიკა 18.30 საინფ. დაიგეგ-
მა "ნოვოსტი" 18.50 მხ. ფილმი "სიყა-
რულის ისტორია" 20.30 საინფ. დაიგეგ-
მა 21.00 "ფერისცვალება" 21.10 კომე-
დია "სტრინდერები" 22.30 მუსიკა 23.30 მხ.
ფილმი "აუზი" 01.10 მუსიკა

1 OPT

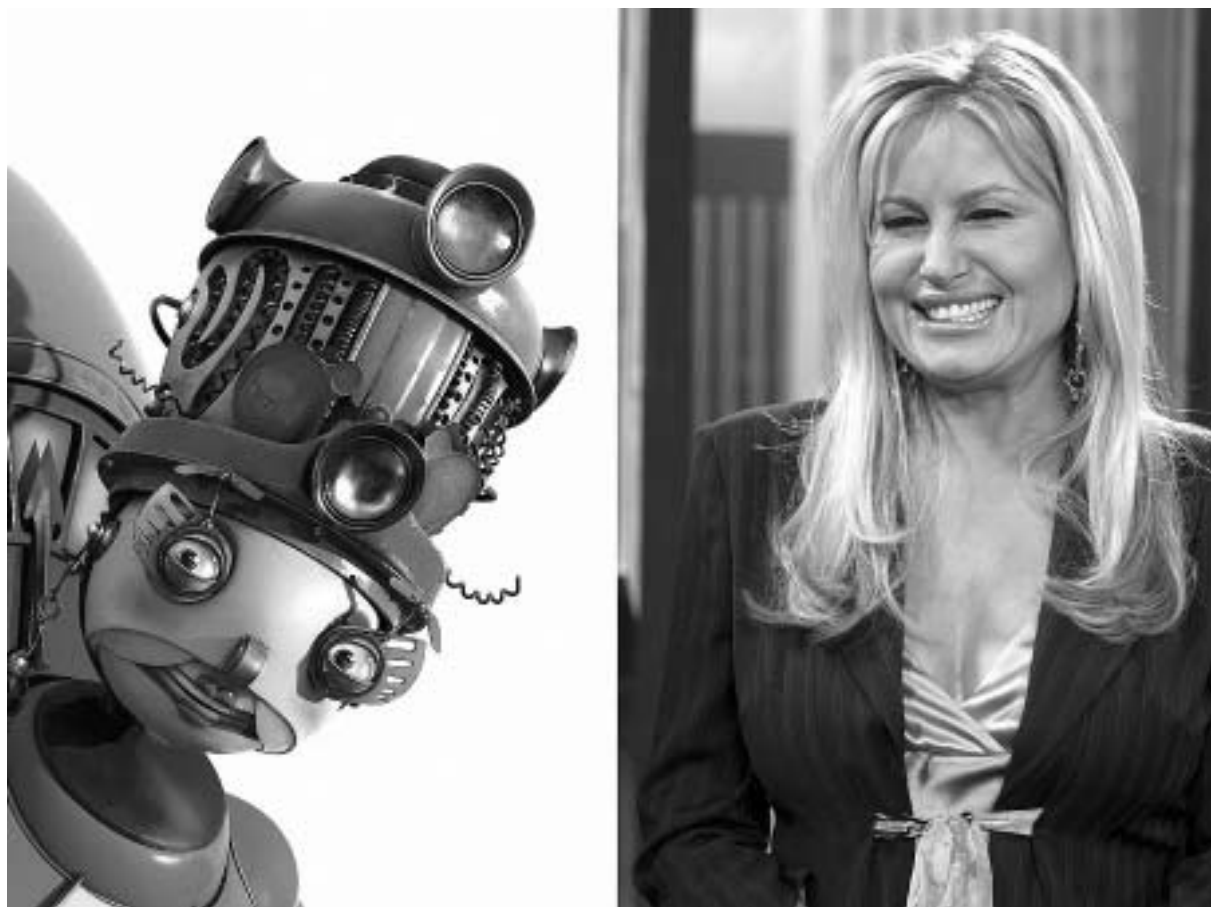
06.00, 10.00, 12.00 Новосты. 06.10
Динозавры в фильме "Земля до начала
времен". 06.50 Александр Филиппенко в
фильме "О ВОЗВРАЩЕНИИ ЗАБЫТЬ"
08.20 Игрой, гармонь любимая! 09.00
Слово пастыря, 09.10 Здровье. 09.10
Андрей Макаревич в программе "21
канал". 10.50 "Любовные истории". Анто-
Макарский. 11.30 "Встань и беги". 12.00
История с географией. "Шаг в будущее".
13.00 Дисней-клуб: "Микки Маус и его
друзья". 13.30 Умницы и умники. 14.10
"Пестрая лань". Династия Дворецких.
15.10 "Слабое звено". 17.50 Классика
Уолта Диснея. Впервые в России. 18.00
Суббортный "Ералаш". 18.40 "Новые
песни о главном". 20.00 "То хочет стать
миллионером?" 21.00 Время. 21.20
"Разыгрыш". 22.40 "Золотой
граммофон". 00.00 Салма Хайек в
комедии "ПОСПЕШИТЕ - ЛЮДИ!
НАСМЕШИШЬ". Молодой нью-
йоркский инженер Алекс Уитман едет по
заданию крупной фирмы в Лас-Вегас,
чтобы строить клуб. Там он знакомится
с очаровательной мексиканской
девушкой Изабел Фунтес.
Воспылавшая страсть, ночь любви. А
через три месяца Изабел находит его и
сообщает, что ждет ребенка. Алекс, как
человек порядочный, решает что надле-
жителен. Тут - и начинаются
настоящие проблемы... 02.00 Джулиан
Сэндс в мист. триллере
"ЧЕРНОКНИЖНИК". 03.50 Кристофер
Уокен в детективе "ЖУЛЬНИЧЕСТВО".
Магги Рорер хорошо знает свое дело.
Она выбирает строго определенных
клиентов: богатых мужчин, обожавших
сластоудовольствие на один
вечер. Дальше - дело техники: порчи,
снотворного в спиритном, и мож-
но очистить карманы. Но однажды
приходит осязка: Магги "соблазняет"
не того клиента. Джек Шенкс быстро
раскусывает методы ее работы и
решает использовать их с большой
выгодой для себя...

ТОВ

06 05 Мультифильм "Веселая карусель".
06 15 Боевик "ПОСЛЕДНИЙ БОЙСКОУТ". 08.00, 10.00, 13.00, 16.00
19.00. Серия 05 Мультифильм "Ну погоди!" 08 25 Серия "ПОЛИЦЕЙСКИЙ КЗТСИ И ОХ СОБАКА: ОРУЖИЕ".
08 55 "Без рецепта". Доктор Бродяч. 09 25 "Дикий мир". 10 20 Ксения Собчак в программе "Растительная жизнь". 10 30 Кулинарный поединок. 11 55 Квартирный вопрос. 13 20 "Особое мнение".
"Обращение века". 2-я серия. 13 55 "Паспорт Чмоплатов России по футболу".
"Локотитов". "Москва". Прямая трансляция. 16 20 "Женский взгляд". Тамара Москвина. 16 55 Сова игра. 17 55 Игорь Лагутин в сериале "КОДЕКС ЧЕСТИ-2: СВИДЕТЕЛЬ ДОЛЖЕН УМЕРЕТЬ". 1-я серия. 19 40 Профессия - репортёр. 20 10 "Юбилей". 70 лет народному артисту России Сергею Юрскому. 21 25 Услы! Снайпер в боевиках "ПАСАСЖИР 57". Агенты ФБР перевозят на пассажирском лайнере террориста Чарльза Рейна, которого ожидают казнь на электрическом стуле. Сообщники Рейна захватывают самолёт и освобождают главаря. Но пассажиром под номером 57 летит Джон Каттер - специалист по обеспечению безопасности на авиалиниях. Он вступает в неравный поединок с бандой вооружённых бандитов... 23 20 "Мировой бокс". 00 10 Юлия Маярчук в фильме "НАРУШАЯ ЗАПРЕТЫ" 02 00 Футбол в разрезе. 02 35 Серия "ОДНАЖДЫ В КАЛИФОРНИИ". 04 15 Роман Поланский в фильме "ЖИЛЕЦ". Мелкий кторторский слугачик снимает комнату и узнает, что его предшественница выросли из сына. Богатое воображение рисует ему бесконечные ужасы, он потихоньку теряет рассудок и, переодевшись в пёсочные плаще, делает шаг из сына. На падение оказалось не смертельным - он возвращается в комнату и... повторяет попытку.

სკანვორდი

[illegible]

 საინფორმაციო ტექნოლოგიების
ცენტრი „მზიური“
გთავაზობთ:

კომპიუტერის შემსწავლელ კურსს თქვენთვის:

- კლავიატურაზე ბეჭდვის ათვისებაში მეთოდი,
- საქმიანი დოკუმენტაციის წარმოება – MS Word,
- აღრიცხვა, საბუღალტრო-ეკონომიკური ამოცანები – MS Excel,
- დოკუმენტი: ქსელი, ინტერნეტი, ელ-ფოსტა,
- ოპერატიული სისტემა Windows.

ცენტრში მოქმედებს სხვა კურსებიც.

მისამართი: **დ. უნაძის N70** ტელ: 29-48-61

ვებ-გვერდი: **WWW.MZIURI.GE**

13.04.2005 20:00

თბილისის ოპერის ოთახი

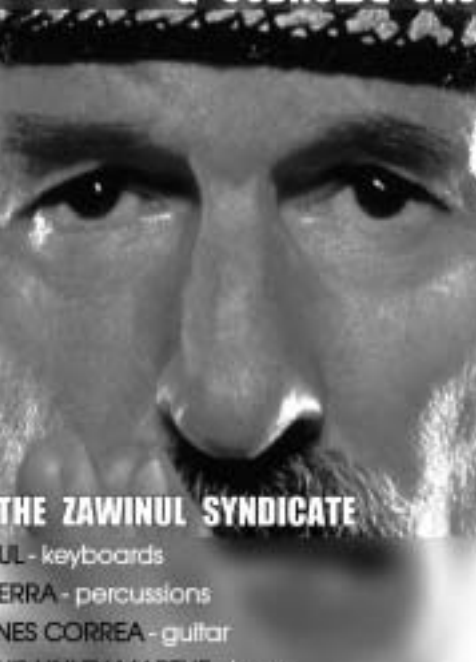
TBILISI OPERA HOUSE

INVESTBANK

PRESENTS

ჯოე ჯაჰინული & ჯაჰინულის სინდიკატი

JOE ZAWINUL

& THE ZAWINUL SYNDICATE

ჯაჰინული

JOE ZAWINUL - keyboards

JORGE BEZERRA - percussions

CLOVIS NUNES CORREA - guitar

JAQUES LOUIS LINLEY MARTHE - bass

NATHANIEL TOWNSLEY - drums

SABINE KABONGO - vocal

Orient Logic

Official Sponsor

Austrian

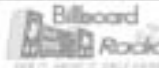

GEONET

FOR INFORMATION & TICKET RESERVATION CALL: 990 590 www.easternpromotion.com

ცხელი მუსიკალური ათეული ზრდასრულთათვის
შურნალ "ბილბორდის" მიხედვით

მუსიკალური	სიმღერა	წინა კვირის მარჯვენა	მარჯვენა გადასვლი პერიოდი
კელი კლარკსონი	Breakaway	1	26
"ღოს ღოღელი ზონი"	Heaven	2	39
დონი ზეიერი	Daughter's	3	24
"მარტენ 5"	She Will Be Loved	7	24
ტომი მაკგრეი	Live Like You Were Dying	5	24
მარტინა მაგნარეი	In My Daughter's Eyes	4	27
ქით ურბანი	You'll Think Of Me	6	42
დერილ ჰოლ ჯონ ოუტბი	I'll Be Around	8	27
მაიკლ ბაზლი	Home	12	7
"გუ გუ დოლ ზე"	Give A Little Bit	9	13

ყველაზე მეტოსაპლიანი ფილმების ათეული აპერიკული კინოთაბატარების მონაცემებით				
ფილმის სათაური	რეჟისორი	მხატობი	უკანდის მემოსავალი ₾	საერთო მემოსავალი ₾
"რობოტები"	კრის პვეტი, კარლოს საღღანია	ეან მანრეკავროსი, პილი ბერი, მელ პრეკარი, გრეგ კინგერი, ჯერიდო ტელიერი, რიანა ჟულიანა	36,045,301	36,045,301
Pacific	იღამ მენკეჟი	რნ დონელი, ლორენ გრეტი, ბრეტანი სნოუ	18,152,357	54,477,697
Be Cool	პარი გრეტი	უილი ჟულიანო, ჯონ ტრავოლტა, რიკი ვინი, ელიზა ბიგრე 2000	10,250,128	38,375,714
"ტეი"	ფლორენტ სორი	პრეტი ჟულიანი, ჯეინ პილარი, პენ ფოსტერი, სერენა სკოტ ტომპსი	10,214,734	10,214,734
"პიში"	ენდი ტენანტი	ფელ მამბოტი, ევა მენდესი, ანდრე ჯეიმსი	8,786,575	149,840,901
"მილიონ დოლარიანი ვაიკოს"	მლარტ რატეჟი	ტლოტ რატეჟი, პილარი სენეტი, მორეტი ფრეიერი	5,153,356	84,054,207
"მეშობლი მეკანიონი ქელის ფლოერი"	ფარენ გრანტი	კომედიკი ელისა, სტივ მარსიო, მემორ მერი	4,875,379	44,019,656
"კოსტანტინე	ფრენის ლორენსი	ეპენ რეზი, რენი პერი, მიი დენიერი, ტიდო სერტინი	3,838,380	66,518,726
"ოჯების კივი"	სტივენ პერეტი	ტომი დი გროსი, ენი პრეტერი, პრიათ ეან პილარი	1,770,456	16,523,056
"მანეჟილი"	ეიპ კრეიერი	კრისტინი რანსი, ჯოშუა ჯეკსონი, ჯედი გრანტი	1,564,363	17,759,198

FACE2FACE და
იმიჯ-კონსტრუქციის პროგრამა

მეზე
CENTRE

- სარეკლამო-სამედიუმი სააგენტო **FACE2FACE** და იმიჯ-კონსტრუქციის პროგრამა ჩვენი მიზანია დაგეგმილი პროგრამის განხორციელება.
- გონივრული მიზანმიმართული ინვესტიციები 13-დან 20 წლამდე ასაკის გოგონებს.
- გერმანული გოგონები გაემგზავრებიან რეინერტის ფონდის ქვეშევრდები, სადაც წარსულშიან მსოფლიოს მფრინო საავტოროების წარმომადგენლების წინაშე.
- გოგონებთა თქვენი მხრიდან და მხრიდან ახალი სახე.
- გიგანტური რაოდენობის მხრიდან რეინერტის.

მისამართი: მთა-ფრანკლან №45 ტელ: 53 69 11 20 00 20

სწავლა ლონდონში
ხელშესაწყობო ფასად

ტექნოლოგია და მენეჯმენტის ყოველი სფერო (ლონდონი) ჯანვევს ხარისხის მოსაპოვებლად შესაფერის პროგრამებს და ფინანსურ პოტენციალს. ტექნოლოგიისა და მენეჯმენტის სფეროს (ლონდონი) კანონი შედგარეობს ლონდონ პროვინციის, ეს ის ადგილია, სადაც ლონდონის უნივერსიტეტების უმეტესობა თავმოყრილია. პროგრამები მათგანვე ხარისხის მოსაპოვებლად სთავაზობს სანდერლენდის (გაერთიანებული სამეფო) უნივერსიტეტის კურსებს; ხოლო პროგრამები მათგანვე ხარისხის მოსაპოვებლად სთავაზობს ისტ ლონდონის (გაერთიანებული სამეფო) უნივერსიტეტის კურსებს. პროგრამები ცნობილია ღირსშესანიშნო სახელით (სოფტული / აპლიკაციური). მორიგე კურსის დასრულების თარიღია 2003 წლის 4 აპრილი.

MBA
MSC

მარკეტინგი / ფინანსები / IT
საინჟინერო ტექნოლოგიები
კომპიუტერული სისტემების ინჟინერია
ტელეკომუნიკაციები

სწავლის
კურსის
ფასი
£4550
ხანგრძლივობა 16.

ბიზნესის ან ბიზნეს ინფორმაციის ტექნოლოგიის პროგრამების ფარგლებში მათგანვე ხარისხის მოსაპოვებლად 2-წლიანი დამატებული კურსი - BA (Hons) მართავს ღირსშესანიშნო BA (Hons).

ზამთრი აღნიშნული თხემის ბაზაზე შესაძლებელია ეტაპურივად
ის სტუდენტებისთვის, რომლებიც ზემოთხსენებული პროგრამებით სწავლობენ, ერთწლიანი ინტენსიური ინტენსიური ენის კურსის გავლა შესაძლებელია დამატებით £1000 გადასახადის გარეშე.
ის სტუდენტებისთვისაც, რომელთაც მაღალი აკადემიური მოსწონება ანა აქვთ, ზღვარსაღებოთა მოსაპოვებელი პროგრამები.

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით:
ნონა მესტიშვილი / ტელეფონითა და მენეჯმენტის მიმღები ელფოსტით
მის: ბიბლესი, მუდგის 2, სადგარბაში 1, ოსტონი 1
ტელ: 253045, 230284 მობ: 877-423569
E-mail: stmgeorgia@hotmail.com
www.stmlondon.co.uk

20-24-04
 20-00-24

Wolford

თბილისის გაყვანილობა-სალონი
პოლფორდი
 მის: ფალიაშვილის 479
 ტელ: 98 85 01
 ფასდაკლება **20-50%**

წამალი "სალხინი"

ქართული ფლორის საოცრება

თუ განუხებთ პროსტატიტი, ცისტიტი, ქალური და შარდ-სასქესო ორგანოების დაავადებები; როცა შერჩენვეა შენელებული და გაზიზრებული შარდი შარდგა, შარდგის დროს წევა, შარდადენი ხერჯოლის ბაგეთა მიწებება, სუნი ან გამონადენი; აგრეთვე ტკივილი ნელის, გავის ძვლის, თირკმელების არეში; შარდის წვეი-წვეთად გამოყოფა, მოშარდვის სურვილის დაუქმყოფლობა; როცა ვითარდება სექსუალური მოძოლობა და იმპოტენცია, მიიღეთ წამალი "სალხინი" და ეს პრობლემები მოგესწებათ.

"სალხინი" ანესრიგებს კუჭ-ნაწლავის მოქმედებას და ხსნის ტკივილებს.

"სალხინი" გამოიყენება ჩირქოვანი და ჩირქმზდი ინფექციების სამკურნალოდ, ნაწილის ბუშტის (ქოლეცისტიტი), პეპტიკის, გასტრიტის, ნეფრიტის, გინეკიტის, სტიმპატიტის, ბრონქიტის და სხვა პათოლოგიური დაავადებების დროს. "სალხინი" აქრონებს პირის ღრუდან უსიამოვნო სუნს. წამალი "სალხინი" კურნავს სარძევე ჯირკვლების დაავადებებს - მასტოპათიას, მასტიტს. თუ გამოიყენებთ შრობაოების შემდეგ, რიკილებთ მასტიტს და გაიუფრბებებთ ბავშვის კვებას საკუთარი ძილით.

წამალ "სალხინი" თვისებები აპრობირებულია და მონიერებულია საქართველოს, რუსეთის, აზერბაიჯანისა და სხვა ქვეყნების ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროების მიერ, იგი რეგისტრირებულია. მიღებული აქვს სახელმწიფო პატენტები და ლიცენზია.

იკითხეთ და შეიძინეთ ავთიკაქმბი.

წამლის ფასი საქართველოს ტერიტორიაზე სამი (3) დოლარის ევ-ეიკალენტს ან უნდა აღიმატებოდეს ლარებში.